

กรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่
ตำบลบ้านนา อำเภอบ้านนาเดิม ปี ๒๕๖๙

สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านนาเดิม
จังหวัดสุราษฎร์ธานี

คำนำ

การวางแผนการพัฒนาการเกษตรในอดีตมักเป็นไปในลักษณะแยกส่วนตามภารกิจของแต่ละหน่วยงาน ซึ่งไม่สามารถตอบสนองต่อปัญหาที่ซับซ้อนและเชื่อมโยงกันในพื้นที่ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ปัจจุบันจึงมีการเปลี่ยนผ่านไปสู่ แนวทางการพัฒนาเชิงพื้นที่ (Area-Based Approach) ซึ่งเป็นกระบวนการที่มุ่งเน้นการทำความเข้าใจระบบนิเวศการเกษตรทั้งหมดในพื้นที่เป้าหมายอย่างครอบคลุม ตั้งแต่ปัจจัยการผลิตไปจนถึงการตลาด เพื่อวิเคราะห์ความเชื่อมโยงของปัญหา ระบุศักยภาพที่แท้จริง และออกแบบโครงการที่ตอบโจทย์ความต้องการของเกษตรกร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ได้อย่างตรงจุด

กรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่ฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อออกแบบและจัดทำข้อเสนอโครงการที่มีประสิทธิภาพสามารถนำไปสู่การปฏิบัติและสร้างการเปลี่ยนแปลงที่ยั่งยืนได้จริง

สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านนาเดิม

กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙

สารบัญ

หน้า

คำนำ

สารบัญ

สารบัญตาราง

สารบัญภาพ

บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป

ข้อมูลด้านกายภาพ

๑. ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง	๘
๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่	๘
๑.๒ อาณาเขต	๘
๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง	
๒. ลักษณะภูมิประเทศ	
๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม	๙
๒.๒ สภาพพื้นที่ ความลาดชัน	๑๑
๒.๓ กลุ่มชุดดิน	๑๑
๓. ลักษณะภูมิอากาศ	
๓.๑ ฤดูกาล	๑๒
๓.๒ ปริมาณน้ำฝนและอุณหภูมิ	๑๒
๔. เส้นทางคมนาคม	
๔.๑ เส้นทางคมนาคมระหว่างตำบล	๑๒
๔.๒ ถนนหลวงเชื่อมต่อระหว่างจังหวัดและอำเภอ	๑๒
๕. แหล่งน้ำและระบบชลประทาน	
๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ	๑๓
๕.๒ แหล่งน้ำที่สร้างขึ้นที่สำคัญ	๑๓
๖. การใช้ประโยชน์ที่ดิน	

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

๑. ข้อมูลสินค้าเกษตรที่สำคัญ	๑๖
๒. สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI	๑๗

ข้อมูลด้านสังคม

๑. ข้อมูลเกษตรกร/องค์กรเกษตรกร	
๑.๑ เกษตรกร	๑๗
๑.๒ องค์กรและสถาบันเกษตรกร	๒๑

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๒ การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของอำเภอ	
๑. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของอำเภอ	
ชนิดสินค้า ยางพารา	
๑.๑ แหล่งน้ำหลัก	๒๖
๑.๒ พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม	๒๖
๑.๓ สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต	๒๘
๑.๔ ภูมิทุนการเพาะปลูก	๒๙
๑.๕ ต้นทุนการผลิต	๒๙
๑.๖ สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด	๓๐
๑.๗ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่	๓๑
ชนิดสินค้า ปาล์มน้ำมัน	
๑.๑ แหล่งน้ำหลัก	๓๒
๑.๒ พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม	๓๒
๑.๓ สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต	๓๔
๑.๔ ภูมิทุนการเพาะปลูก	๓๕
๑.๕ ต้นทุนการผลิต	๓๖
๑.๖ สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด	๓๖
๑.๗ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่	๓๗
ชนิดสินค้า ทุเรียน	
๑.๑ แหล่งน้ำหลัก	๓๘
๑.๒ พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม	๓๘
๑.๓ สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต	๔๐
๑.๔ ภูมิทุนการเพาะปลูก	๔๒
๑.๕ ต้นทุนการผลิต	๔๒
๑.๖ สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด	๔๓
๑.๗ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่	๔๓
๒. การวิเคราะห์ Supply chain	๔๔
บทที่ ๓ บทสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่	
๑. แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief) ของทุกโครงการ	๔๖
๒. สรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่	๔๗
บรรณานุกรม	

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๑	แสดงเขตการปกครอง	๙
๒	แสดงสรุปเขตการปกครอง	๙
๓	แสดงพื้นที่ป่าไม้	๑๐
๔	แสดงข้อมูลฤดูกาล	๑๒
๕	แสดงข้อมูลปริมาณน้ำฝน และอุณหภูมิเฉลี่ย ๕ ปี	๑๒
๖	แสดงข้อมูลโครงการชลประทานขนาดใหญ่ และขนาดกลาง	๑๓
๗	แสดงข้อมูลโครงการชลประทานขนาดเล็ก	๑๓
๘	แสดงข้อมูลสระเก็บน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	๑๓
๙	แสดงข้อมูลบ่อน้ำบาดาล	๑๔
๑๐	แสดงข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดิน	๑๔
๑๑	แสดงข้อมูลด้านพืช	๑๕
๑๒	แสดงข้อมูลด้านปศุสัตว์	๑๖
๑๓	แสดงข้อมูลด้านประมง	๑๖
๑๔	แสดงจำนวนครัวเรือน และประชากร	๑๗
๑๕	แสดงจำนวนหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามอายุ	๑๗
๑๖	แสดงจำนวนลักษณะการประกอบอาชีพ	๑๘
๑๗	แสดงจำนวนลักษณะการถือครองที่ดิน	๑๘
๑๘	แสดงจำนวนประเภทเอกสารสิทธิ์	๑๘
๑๙	แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกร	๒๑
๒๐	แสดงจำนวนผลิตภัณฑ์ที่ลงทะเบียน OTOP จำแนกตามผลิตภัณฑ์	๒๒
๒๑	แสดงข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชน	๒๒
๒๒	แสดงข้อมูลกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร และกลุ่มส่งเสริมอาชีพ	๒๒
๒๓	แสดงข้อมูลกลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์	๒๓
๒๔	แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร	๒๓
๒๕	แสดงจำนวนอาสาสมัครเกษตร	๒๔
๒๖	แสดงข้อมูลปราชญ์ชาวบ้าน	๒๔
๒๗	แสดงข้อมูลศูนย์หลักและศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	๒๕

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๒๘	แสดงข้อมูลกลุ่มแปลงใหญ่	๒๕
๒๙	แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกยางพารา	๒๖
๓๐	แสดงครัวเรือนเกษตรกร พื้นที่ปลูก และผลผลิตยางพารา	๒๗
๓๑	แสดงพื้นที่ปลูกยางพาราตามระดับชั้นความเหมาะสม	๒๘
๓๒	แสดงต้นทุนการผลิต	๒๙
๓๓	แสดงเกษตรต้นแบบของสินค้าในพื้นที่	๓๑
๓๔	แสดงองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่	๓๑
๓๕	แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกปาล์มน้ำมัน	๓๒
๓๖	แสดงครัวเรือนเกษตรกร พื้นที่ปลูก และผลผลิตปาล์มน้ำมัน	๓๓
๓๗	แสดงพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันตามระดับชั้นความเหมาะสม	๓๔
๓๘	แสดงต้นทุนการผลิต	๓๖
๓๙	แสดงเกษตรต้นแบบของสินค้าในพื้นที่	๓๗
๔๐	แสดงองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่	๓๗
๔๑	แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกทุเรียน	๓๘
๔๒	แสดงครัวเรือนเกษตรกร พื้นที่ปลูก และผลผลิตทุเรียน	๓๙
๔๓	แสดงพื้นที่ปลูกทุเรียน ตามระดับชั้นความเหมาะสม	๓๙
๔๔	แสดงต้นทุนการผลิต	๔๒
๔๕	แสดงเกษตรต้นแบบของสินค้าในพื้นที่	๔๓
๔๖	แสดงองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่	๔๓
๔๗	แสดงการวิเคราะห์ Supply chain ของสินค้า ทุเรียน ตำบลบ้านนา	๔๔
๔๘	แสดงแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief)	๔๖
๔๙	แสดงสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่	๔๘

สารบัญญภาพ

ภาพที่		หน้า
๑	แผนที่แสดงอาณาเขตติดต่ออำเภอ	๘
๒	แผนที่แสดงพื้นที่ป่าไม้อำเภอ	๑๐
๓	แผนที่แสดงความลาดชันอำเภอ	๑๑
๔	แผนที่แสดงกลุ่มชุดดินอำเภอ	๑๑
๕	แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินอำเภอ	๑๕
๖	แผนที่แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกยางพารา	๒๖
๗	แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกยางพารา (พื้นที่ปลูกจริง)	๒๗
๘	แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกยางพารา ตามระดับชั้นความเหมาะสม	๒๘
๙	แสดงปฏิทินการเพาะปลูก	๒๙
๑๐	แสดงวิธีการตลาดอำเภอ	๓๐
๑๑	แผนที่แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกปาล์มน้ำมัน	๓๒
๑๒	แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน (พื้นที่ปลูกจริง)	๓๓
๑๓	แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน ตามระดับชั้นความเหมาะสม	๓๔
๑๔	แสดงปฏิทินการเพาะปลูก	๓๕
๑๕	แสดงวิธีการตลาดอำเภอ	๓๖
๑๖	แผนที่แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกทุเรียน	๓๘
๑๗	แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกทุเรียน (พื้นที่ปลูกจริง)	๓๙
๑๘	แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกทุเรียน ตามระดับชั้นความเหมาะสม	๔๐
๑๙	แสดงปฏิทินการเพาะปลูก	๔๒
๒๐	แสดงวิธีการตลาดอำเภอ	๔๓

๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง

การบริหารราชการ แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน ได้แก่

- การบริหารราชการส่วนภูมิภาค แบ่งเขตปกครองออกเป็น ๑ ตำบล แบ่งเป็นจำนวน ๑ เทศบาล ๑ อบต. ๑๐ หมู่บ้าน
- การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น แบ่งเขตการปกครองออกเป็น เทศบาลตำบล จำนวน ๑ แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ๑ แห่ง

ตารางที่ ๑ แสดงเขตการปกครอง

หมู่ที่	ตำบลบ้านนา	เทศบาลตำบลบ้านนา
๑	บ้านห้วยใหญ่	-
๒	บ้านน้ำเกลี้ยง	เทศบาลตำบลบ้านนา
๓	บ้านห้วยห้าง	-
๔	บ้านใสเหนือ	-
๕	บ้านดอนยุง	-
๖	บ้านสวยศรี	-
๗	บ้านห้วยน้ำใส	-
๘	บ้านธารอารี	-
๙	บ้านควนอารี	-
๑๐	บ้านสี่แยกสามัคคี	-

ที่มา : ที่ว่าการอำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี, พ.ศ. ๒๕๖๙

ตารางที่ ๒ แสดงสรุปเขตการปกครอง

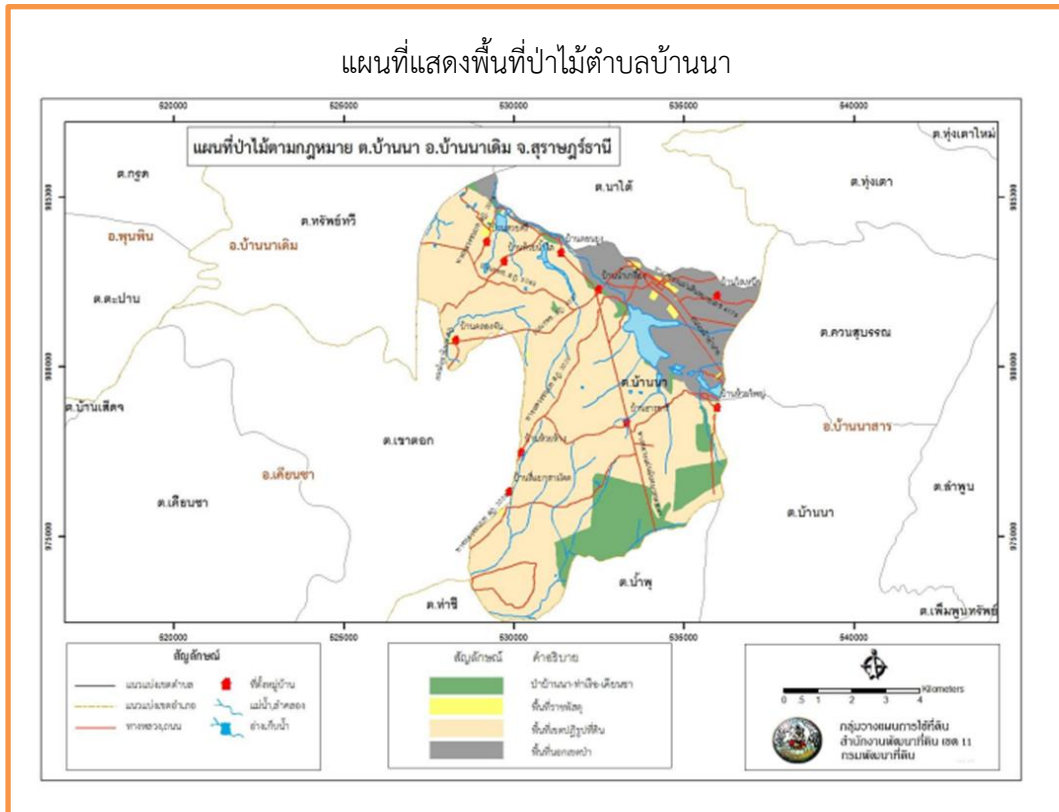
ตำบล	เนื้อที่ทั้งหมด (ไร่)	อบต	เทศบาลตำบล	จำนวน หมู่บ้าน	จำนวน บ้าน (ครัวเรือน)
บ้านนา	๔๓,๗๑๒.๘๓	๑	๑	๑๐	๔,๔๓๗
รวม					

ที่มา : อำเภอบ้านนาเดิม, พ.ศ. ๒๕๖๙

๒. ลักษณะภูมิประเทศ

๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม

ลักษณะสภาพภูมิประเทศของตำบลบ้านนา พบว่ามีความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง ๐ - ๙๐ เมตร ลักษณะพื้นที่ค่อยลาดเอียงจากทิศใต้ไปยังทิศเหนือ และค่อยลาดลงสู่คลองลำพูน โดยทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของพื้นที่ตำบล มีลักษณะเป็นลูกคลื่นลอนลาด มีความลาดชัน ๕- ๑๒ เปอร์เซ็นต์ ถัดลงมา มีลักษณะพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีความลาดชัน ๒ - ๕ เปอร์เซ็นต์ พบบริเวณตอนใต้ของพื้นที่ตำบล และลักษณะพื้นที่ราบเรียบ มีความลาดชัน ๐ - ๒ เปอร์เซ็นต์ พบบริเวณตอนบนของพื้นที่ตำบล

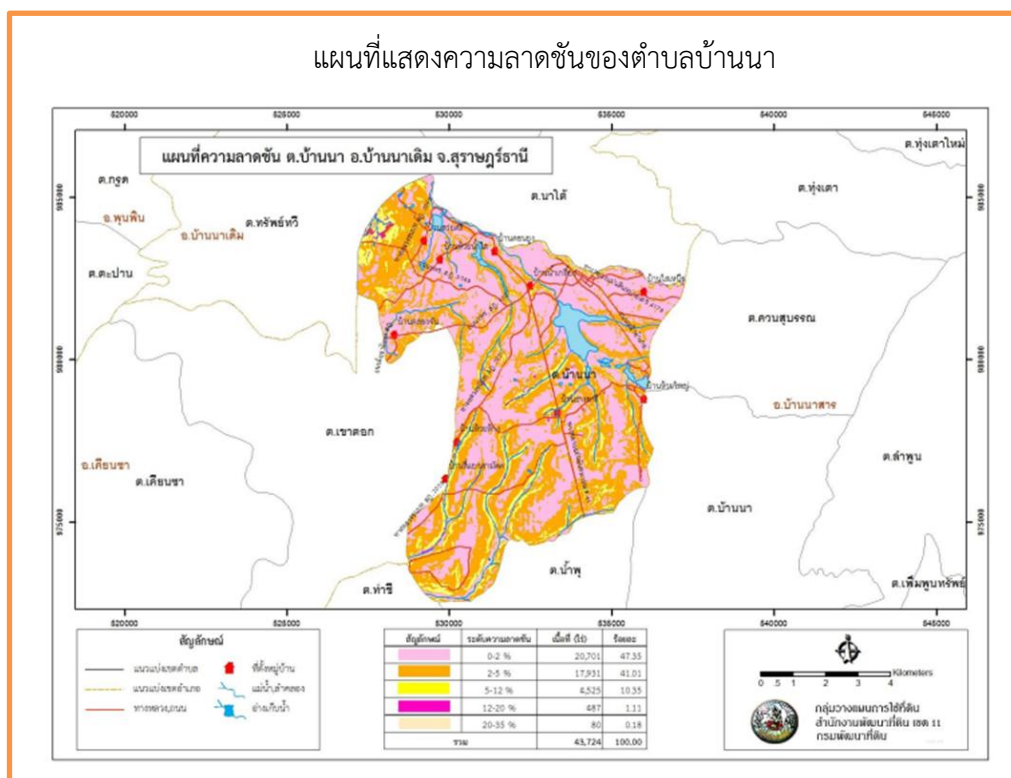
ภาพที่ ๒ แผนที่แสดงพื้นที่ป่าไม้อำเภอ
(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ. ๒๕๖๙)

ตารางที่ ๓ แสดงพื้นที่ป่าไม้

ตำบล	พื้นที่ทั้งหมด	พื้นที่ป่าไม้ (ไร่)	คิดเป็นร้อยละ
บ้านนา	๔๓,๗๑๒.๘๓	๕๔๖.๖๘	๑.๒๕
รวม	๔๓,๗๑๒.๘๓	๕๔๖.๖๘	๑.๒๕

ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th>, พ.ศ. ๒๕๖๙

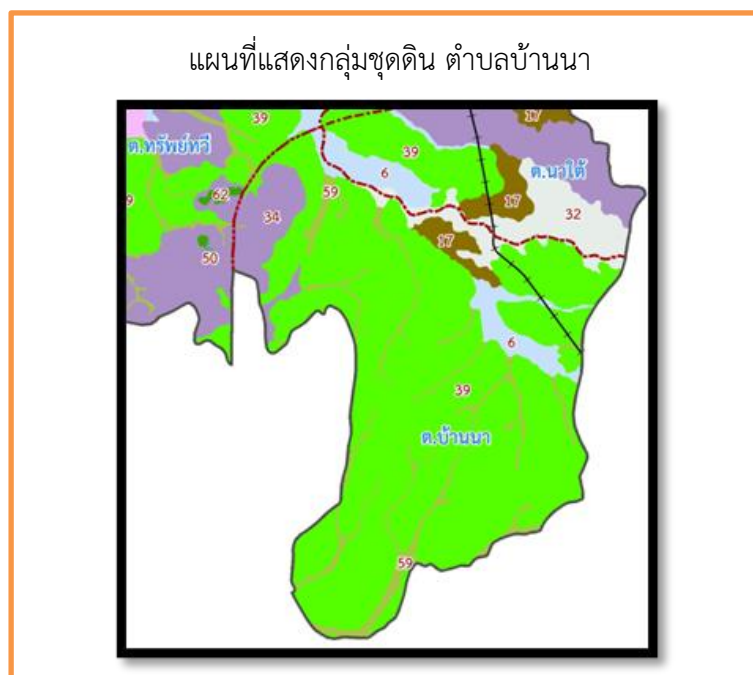
๒.๒ สภาพพื้นที่ ความลาดชัน

ภาพที่ ๓ แผนที่แสดงความลาดชันอำเภอ
(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ. ๒๕๖๙)

๒.๓ กลุ่มชุดดิน

ดินในตำบลบ้านนา มีกลุ่มชุดดิน จำนวน ๔ กลุ่มชุดดิน ดังนี้

ภาพที่ ๔ แผนที่แสดงกลุ่มชุดดินอำเภอ
(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ. ๒๕๖๙)

๓. ลักษณะภูมิอากาศ

๓.๑ ฤดูกาล

ตำบลบ้านนามีลักษณะภูมิอากาศแบบร้อนชื้น เนื่องจากได้รับอิทธิพลมาจากมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ และตะวันออกเฉียงเหนือ ทำให้ฝนตกเกือบทั้งปี อุณหภูมิโดยทั่วไปอยู่ระหว่าง ๒๑ - ๓๔ องศา โดยสามารถสรุปได้ดังนี้ ดังนี้

ตารางที่ ๔ แสดงข้อมูลฤดูกาล

ฤดูกาล	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ฤดูร้อน												
ฤดูฝน												

๓.๒ ปริมาณน้ำฝนและอุณหภูมิ

ตารางที่ ๕ แสดงข้อมูลปริมาณน้ำฝน และอุณหภูมิเฉลี่ย ๕ ปี

ปี	ปริมาณน้ำฝนรวมทั้งปี (มม.)	ปริมาณฝนเฉลี่ย (มม.)	จำนวนวันฝนตก (วัน)	เดือนที่ฝนสูงสุด	อุณหภูมิ (องศาเซลเซียส)		
					สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ยทั้งปี
๒๕๖๘	๑,๘๑๖.๐	๑๕๑.๓	๑๗๕*	พฤศจิกายน	๓๖.๐*	๒๒.๕*	๒๗.๔
๒๕๖๗	๑,๗๐๔.๔	๑๔๒.๐	๑๗๐*	กันยายน	๓๗.๕	๒๓.๐	๒๘.๕
๒๕๖๖	๑,๕๒๐.๖	๑๒๖.๗	๑๕๘	ตุลาคม	๓๘.๒	๒๒.๘	๒๘.๑
๒๕๖๕	๒,๐๑๒.๐	๑๖๗.๗	๑๙๒	พฤศจิกายน	๓๕.๘	๒๑.๕	๒๗.๔
๒๕๖๔	๒,๐๖๐.๒	๑๗๑.๗	๑๘๕	พฤศจิกายน	๓๖.๕	๒๒.๐	๒๖.๙

ที่มา : <https://www.tmd.go.th/climate/summaryyearly>, พ.ศ. ๒๕๖๘

๔. เส้นทางคมนาคม

๔.๑ เส้นทางคมนาคมระหว่างตำบล

ตำบลบ้านนา มีการเดินทางระหว่างตำบลและหมู่บ้าน โดยใช้เส้นทางในการเชื่อมต่อขนส่ง ผลผลิตทางการเกษตร ดังนี้

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๔๑ (ถนนสายเอเชีย)
- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๔๑๗๘ (ถนนสายบ้านนา - หนองดุก)
- ทางหลวงชนบท สฎ. ๒๐๐๘
- ทางหลวงชนบท สฎ. ๒๐๒๙
- ทางหลวงชนบท สฎ. ๔๐๐๑
- ทางหลวงชนบท สฎ. ๔๐๑๖

๔.๒ ถนนหลวงเชื่อมต่อระหว่างจังหวัดและอำเภอ

การคมนาคมติดต่อระหว่างจังหวัดและอำเภอ สามารถเดินทางได้หลายเส้นทาง โดยมีรายละเอียดดังนี้

ทางรถไฟ มีขบวนรถไฟสายสุโขทัย-กรุงเทพฯ และนครศรีธรรมราช ไป - กลับ กรุงเทพมหานคร จอดรับบริการ และมีรถไฟท้องถิ่นสายชุมพร - หาดใหญ่ และสายสุราษฎร์ธานี - สุโขทัย จอดรับบริการขบวนละ ๒ เที่ยว ไป - กลับ

- ทางรถยนต์ สามารถเดินทางได้สะดวก คือ
- ทางหลวง
- สถานีขนส่งผู้โดยสาร จำนวน ๑ สถานี (ถ้ามี) มีสายเดินรถประจำทางระหว่างอำเภอ/จังหวัด ได้แก่ รถตู้สายอำเภอบ้านนาเดิม – อำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี
- ทางหลวงแผ่นดิน ดังนี้
- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๔๑ (ถนนสายเอเชีย)
  - ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๔๑๗๘ (ถนนสายบ้านนา - หนองดุก)

๕. แหล่งน้ำและระบบชลประทาน

๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ (เช่น แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง)

- แหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญ ได้แก่ คลองลำพูน คลองน้ำดำ และคลองวังช้าง

๕.๒ แหล่งน้ำที่สร้างขึ้นที่สำคัญ

- ๑) โครงการชลประทานขนาดใหญ่ และขนาดกลาง

ตารางที่ ๖ แสดงข้อมูลโครงการชลประทานขนาดใหญ่ และขนาดกลาง

ที่	ชื่ออ่าง/ประตูระบายน้ำ	ตำบล	ความจุที่ระดับน้ำสูงสุด (ล้าน ลบ.ม.)	ความจุที่ระดับน้ำเก็บกัก (ล้าน ลบ.ม.)	พื้นที่ชลประทาน (ไร่)
๑	-	บ้านนา	-	-	-

ที่มา : กรมชลประทาน, พ.ศ. ๒๕๖๙

- ๒) โครงการชลประทานขนาดเล็ก

ตารางที่ ๗ แสดงข้อมูลโครงการชลประทานขนาดเล็ก

ที่	ตำบล	โครงการ							รวมปริมาณน้ำ (ล้าน ลบ.ม.)	รวมพื้นที่ได้รับประโยชน์ (ไร่)
		อ่างเก็บน้ำ	ท่อระบายน้ำ	ฝาย	แก้มลิง	สถานีสูบน้ำ	อื่นๆ	รวม		
๑	บ้านนา	๐	๐	๒	๑	๐	๐	๓		๓,๖๐๐

ที่มา : <http://dsit.rid.go.th>, พ.ศ. ๒๕๖๙

- ๓) แหล่งน้ำอื่น ๆ

- (๑) สระเก็บน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน (บ่อจิว ขนาด ๑,๒๖๐ ลูกบาศก์เมตร)

ตารางที่ ๘ แสดงข้อมูลสระเก็บน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

ที่	ตำบล	ปี ๒๕๔๘ - ๒๕๖๖		ปี ๒๕๖๘		รวม	
		ราย	บ่อ	ราย	บ่อ	ราย	บ่อ
๑	บ้านนา	๐	๐	๐	๐	๐	๐

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ. ๒๕๖๙

(๒) บ่อบาดาล

ตารางที่ ๙ แสดงข้อมูลบ่อบาดาล

ที่	หมู่บ้าน	ด้านการเกษตร (บ่อ)	ด้านอุปโภค - บริโภค (บ่อ)	รวม (บ่อ)
๑	หมู่ที่ ๑	๐	๒	๒
๒	หมู่ที่ ๒	๐	๕	๕
๓	หมู่ที่ ๓	๐	๒	๒
๔	หมู่ที่ ๔	๐	๐	๐
๕	หมู่ที่ ๕	๐	๐	๐
๖	หมู่ที่ ๖	๐	๓	๓
๗	หมู่ที่ ๗	๐	๐	๐
๘	หมู่ที่ ๘	๐	๒	๒
๙	หมู่ที่ ๙	๑	๑	๒
๑๐	หมู่ที่ ๑๐	๒	๑	๓
	รวม	๓	๑๖	๑๙

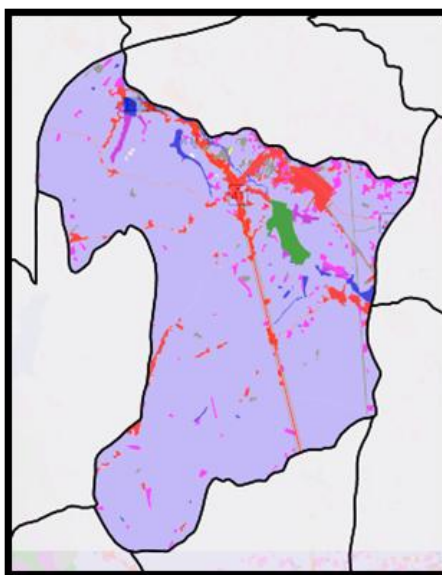
ที่มา : กรมทรัพยากรน้ำบาดาล, พ.ศ. ๒๕๖๙

๖. การใช้ประโยชน์ที่ดิน

ตารางที่ ๑๐ แสดงข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดิน

ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
พื้นที่ป่า	๖๓๔.๖๘	๑.๒๕
ไม้ยืนต้น	๓๗,๕๒๖.๖๐	๘๕.๘๕
ไม้ผล	๑,๔๒๕.๗๐	๓.๒๖
พื้นที่นา	๘.๔๑	๐.๐๒
พื้นที่ลุ่ม	๓๓๑.๖๗	๐.๗๖
พื้นที่น้ำ	๖๓๔.๕๙	๑.๔๕
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	๒,๕๘๖.๑๑	๕.๙๒
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	๖๕๓.๐๖	๑.๔๙

แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอบ้านนาเดิม

ภาพที่ ๕ แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินอำเภอ
(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๙)

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

๑. ข้อมูลสินค้าเกษตรที่สำคัญ

ประชากรตำบลบ้านนา ประชากรมีอาชีพหลักคือ เกษตรกร มีพื้นที่การเกษตรจำนวน ๔๓,๗๑๒.๘๓ ไร่ (ร้อยละ ๘๙.๑๓ ของพื้นที่อำเภอ) โดยอยู่พื้นที่ในเขตชลประทานร้อยละ ๐

ตารางที่ ๑๑ แสดงข้อมูลด้านพืช

ตำบล	พื้นที่ทั้งหมด (ไร่)	พื้นที่ทางการเกษตร (ไร่)							รวมพื้นที่การเกษตรทั้งหมด
		ยางพารา	ปาล์มน้ำมัน	ทุเรียน	เงาะ	มังคุด	มะพร้าว	พืชอื่นๆ	
หมู่ที่ ๑		๑,๖๘๙.๙๐	๒๔๔.๐๑	๒๙๕.๑๘	๙.๒๕	๗๖.๐๐	๑๐.๕๐		๒,๓๒๔.๘๔
หมู่ที่ ๒		๙๕๖.๗๗	๓๑๕.๔๑	๗๓.๑๐	๗.๑๘	๑๐๙.๓๑	๑๑๙.๘๒		๑,๕๘๑.๕๙
หมู่ที่ ๓		๑,๔๘๖.๙๒	๒๕๕.๒๖	๒๖.๘๒	๐.๐๐	๑๒.๒๖	๓๓๘.๘๑		๒,๑๒๐.๐๗
หมู่ที่ ๔		๕๖๘.๓๒	๑๔๔.๓๙	๑๓๗.๔๖	๔๔.๖๔	๑๖๒.๖๑	๑๐.๕๐		๑,๐๖๗.๙๒
หมู่ที่ ๕		๑,๘๔๒.๘๔	๒๕๕.๘๙	๑๐๐.๔๖	๒.๒๕	๒๘.๒๗	๑๐.๐๐		๒,๒๓๙.๗๑
หมู่ที่ ๖		๑,๔๕๙.๕๐	๒๗๙.๙๒	๑๓๙.๕๘	๐.๐๐	๓๙.๙๖	๕๗.๓๘		๑,๙๗๖.๓๔
หมู่ที่ ๗		๙๘๗.๑๕	๒๕๓.๖๒	๑๑๖.๐๙	๑.๐๐	๒๐.๖๑	๘.๒๕		๑,๓๘๖.๗๒
หมู่ที่ ๘		๙๙๔.๙๔	๑๑๓.๒๐	๓๕.๘๘	๓.๓๔	๐.๐๐	๓.๕๐		๑,๑๕๐.๘๖
หมู่ที่ ๙		๒,๓๐๕.๘๓	๒๒๓.๗๐	๑๑๙.๑๐	๕๑.๖๕	๐.๐๐	๑๒๑.๖๔		๒,๘๒๑.๙๒
หมู่ที่ ๑๐		๙๘๘.๖๕	๕๑.๗๙	๓๙.๒๓	๐.๐๐	๓.๕๐	๓.๕๐		๑,๐๘๖.๖๗
พื้นที่รวม	๔๓,๗๑๒.๘๓	๑๓,๒๔๐.๙๐	๒,๓๔๑.๑๗	๑,๐๘๒.๘๙	๑๑๙.๒๙	๔๕๒.๕๑	๖๘๓.๙๐		๑๗,๙๒๐.๖๖

ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๙

ตารางที่ ๑๒ แสดงข้อมูลด้านปศุสัตว์ (ถ้ามี ถ้าไม่มีให้ -)

หมู่บ้าน	เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์รวม (ราย)	โคเนื้อ (ตัว)	โคนม (ตัว)	กระบือ (ตัว)	สุกร (ตัว)	ไก่ (ตัว)	เป็ด (ตัว)	แพะ (ตัว)	แกะ (ตัว)
	๓๐	๑๐๕	-	-	๑๓	๑,๔๙๕	๑๙	๑๐	-
หมู่ที่ ๑	๑๓๑	๔๐๔	-	-	๒๙๐	๕,๙๗๓	๒๔๔	๒๘๔	-
หมู่ที่ ๒	๑๐๗	๓๖๘	-	๒	๖๘๑	๔,๖๒๐	๑,๑๗๙	-	-
หมู่ที่ ๓	๕๐	๑๖๗	-	-	๘๑	๑,๘๗๖	๗๕	๓	-
หมู่ที่ ๔	๕๖	๑๗๙	-	-	๑๓๒	๒,๖๑๖	๑๒๒	-	-
หมู่ที่ ๕	๓๖	๒๙๕	-	-	-	๑,๕๕๕	๑๑๕	-	-
หมู่ที่ ๖	๖๗	๑๕๕	-	-	-	๓,๙๐๖	๖๙	-	-
หมู่ที่ ๗	๒๙	๕๒	-	-	-	๑,๓๐๖	๑๐	-	-
หมู่ที่ ๘	๓๓	๕๒	-	-	๑๐๓	๑,๙๘๓	๕๘	-	-
หมู่ที่ ๙	๒๕	๕๙	-	-	๓๘	๑,๑๐๖	๑๐	-	-
หมู่ที่ ๑๐	๔๒	๒๓๗	-	-	-	๑,๙๗๘	-	-	-
รวมทั้งหมด	๖๐๖	๒,๐๗๓	-	-	๑,๓๓๘	๒๘,๔๑๔	๑,๙๐๑	๒๙๗	-

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์อำเภอบ้านนาเดิม, พ.ศ. ๒๕๖๙

- ไม่มีโรงงานผลิตอาหารสัตว์
- ไม่มีโรงงานฆ่าสัตว์ปีกมาตรฐาน
- ไม่มีฟาร์มเลี้ยงสัตว์ขนาดใหญ่

ตารางที่ ๑๓ แสดงข้อมูลด้านประมง แสดงจำนวนผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (ถ้ามี ถ้าไม่มีให้ -)

ตำบล	เกษตรกรรวม (ราย)	กุ้งทะเล	กุ้งน้ำจืด	ปลาทะเล	ปลาน้ำจืด	สัตว์น้ำสวยงาม	สัตว์น้ำอื่น ๆ
บ้านนา	๔๑	-	-	-	๔๑	-	-

ที่มา : สำนักงานประมงอำเภอประมง, พ.ศ. ๒๕๖๙

๒. สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI (ถ้าไม่มี ให้ใส่ว่า ไม่มี)

เมื่อประมาณปี พ.ศ. ๒๔๘๐ นายเคห่อง ชาวปิ้ง ได้เดินทางมาทำกิจการเหมืองแร่ดีบุก ที่อำเภอบ้านนาสาร โดยพักอาศัยอยู่ริมทางรถไฟ และได้นำเงาะพันธุ์เงาะมั่งซึ่งเป็นพันธุ์พื้นเมืองของปิ้ง (เงาะพันธุ์เงาะมั่งผลใหญ่ ลักษณะทรงรี เปลือกหนา ผลสีแดงเข้ม ไม่หวาน) มารับประทานแล้วได้ทิ้งเมล็ดไว้ ด้วยเหตุของดินที่ดีและมีความชุ่มชื้น อุณหภูมิพอเหมาะทำให้เมล็ดที่ถูกทิ้งไว้งอกขึ้นมาประมาณ ๓ ต้น ประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๐ - ๒๕๐๑ เมื่อนายเคห่องเลิกกิจการเหมืองแร่ได้ขายบ้านพักพร้อมที่ดินให้กับทางราชการ ตั้งเป็นโรงเรียน ชื่อโรงเรียน “นาสาร” โดยมีครูแย้ม พวงทิพย์เป็นครูใหญ่ ต้นเงาะทั้ง ๓ ต้น ได้เจริญงอกงาม และได้ออกดอกติดผล มีอยู่ต้นหนึ่งผลของเงาะมีรสชาติหวานกรอบอร่อยซึ่งแตกต่างจากพันธุ์เดิม จึงนำไปให้กับชาวนาสารปลูกจนเป็นพืชเศรษฐกิจของอำเภอบ้านนาสารและขยายพันธุ์ไปจังหวัดต่าง ๆ โดยตั้งชื่อตามแหล่งกำเนิดคือโรงเรียนนาสาร จึงได้ชื่อว่า “เงาะโรงเรียนนาสาร”

ในปี พ.ศ. ๒๕๑๒ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ได้เสด็จจังหวัดสุราษฎร์ธานี นายซัซ อุตตมางกูร ผู้นำชาวสวนเงาะได้ทูลเกล้าฯ ถวายผลเงาะโรงเรียน และขอพระราชทานชื่อพันธุ์เงาะนี้ใหม่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสว่า “ชื่อเงาะโรงเรียนดีอยู่แล้ว” ตั้งแต่นั้นมา เงาะพันธุ์นี้จึงได้ชื่อว่า เงาะโรงเรียนอย่างเป็นทางการ จังหวัดสุราษฎร์ธานีได้จัดงานวันเงาะโรงเรียน ขึ้นเป็นประจำในช่วงเดือนกรกฎาคม-เดือนสิงหาคมของทุกปี และมีการทำขวัญเงาะโรงเรียนนาศาร “เงาะโรงเรียนนาศาร” เป็นเงาะที่หวานกรอบ ผลสีแดงเข้ม ปลายขนสีเขียว เป็นเงาะโรงเรียนที่อร่อยที่สุดเงาะหนึ่งในผลไม้โปรดของหลาย ๆ คน

ข้อมูลด้านสังคม

๑. ข้อมูลเกษตรกร/องค์กรเกษตรกร

๑.๑ เกษตรกร

๑) ครั้วเรือนและประชากร

ตารางที่ ๑๔ แสดงจำนวนครั้วเรือน และประชากร

ที่	หมู่บ้าน	ครั้วเรือนทั้งหมด	ครั้วเรือนเกษตรกร	ประชากร		
				ชาย	หญิง	รวม
๑	หมู่ที่ ๑ ห้วยใหญ่	๔๙๓	๑๗๙	๗๐๐	๗๕๐	๑,๔๕๐
๒	หมู่ที่ ๒ น้ำเกลี้ยง	๖๙๑	๑๓๐	๖๓๘	๖๔๕	๑,๒๘๓
๓	หมู่ที่ ๓ ห้วยห้าง	๒๓๐	๑๑๗	๔๑๐	๓๘๘	๗๙๘
๔	หมู่ที่ ๔ ไสเหนือ	๑๖๔	๘๔	๒๒๘	๑๙๔	๔๒๒
๕	หมู่ที่ ๕ ดอนยุง	๔๒๑	๑๗๓	๕๒๐	๔๙๘	๑,๐๑๘
๖	หมู่ที่ ๖ สายศรี	๒๔๖	๑๔๔	๓๑๑	๓๔๕	๖๕๖
๗	หมู่ที่ ๗ ห้วยน้ำใส	๑๙๓	๑๐๙	๒๘๒	๒๘๕	๕๖๗
๘	หมู่ที่ ๘ ธารอารี	๑๖๓	๘๐	๒๓๓	๒๒๙	๔๖๒
๙	หมู่ที่ ๙ ควนอารี	๑๙๐	๑๙๗	๒๓๒	๒๓๖	๔๖๘
๑๐	หมู่ที่ ๑๐ สีแยกสามัคคี	๑๔๐	๗๒	๒๓๘	๒๑๕	๔๕๓
รวม		๒,๙๓๑	๑,๑๖๕	๓,๗๙๒	๓,๗๘๕	๗,๕๗๗

ที่มา : สำนักทะเบียนอำเภอบ้านนาเดิม, พ.ศ.๒๕๖๙

๒) หัวหน้าครั้วเรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ

ตารางที่ ๑๕ แสดงจำนวนหัวหน้าครั้วเรือนจำแนกตามอายุ

ช่วงอายุ (ปี)	ครั้วเรือน	ร้อยละ
๖๕ ปีขึ้นไป	๔๖๔	๓๕.๒๖
๕๖ - ๖๕ ปี	๔๐๐	๓๐.๔๐
๔๖ - ๕๕ ปี	๒๙๗	๒๒.๕๗
๓๖ - ๔๕ ปี	๑๒๖	๙.๕๗
๒๖ - ๓๕ ปี	๒๕	๑.๙๐
๑๘ - ๒๕ ปี	๔	๐.๓๐
รวม	๑,๓๑๖	๑๐๐.๐๐

ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. ๒๕๖๙

๓) ลักษณะการประกอบอาชีพ

ตารางที่ ๑๖ แสดงจำนวนลักษณะการประกอบอาชีพ

ลักษณะการประกอบอาชีพ	ครัวเรือน	ร้อยละ
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก	๑,๑๙๒	๙๐.๕๘
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง	๑๒๔	๙.๔๒
รวม	๑,๓๑๖	๑๐๐.๐๐

ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. ๒๕๖๙

๔) ลักษณะการถือครองที่ดิน

ตารางที่ ๑๗ แสดงจำนวนลักษณะการถือครองที่ดิน

ลักษณะการถือครอง	ครัวเรือน	ร้อยละ
เกษตรกรเป็นเจ้าของ	๙๘๘	๘๙.๐๙
อื่นๆ (ที่สาธารณประโยชน์, ทำฟรี)	๑๘๘	๑๖.๙๕
เช่า	๐	๐
รวม	๑,๑๗๖	๑๐๐.๐๐

ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. ๒๕๖๙

๕) ประเภทเอกสารสิทธิ์ (เฉพาะเกษตรกรเป็นเจ้าของ)

ตารางที่ ๑๘ แสดงจำนวนประเภทเอกสารสิทธิ์

ประเภทเอกสารสิทธิ์ (ครัวเรือน)				รวม
โฉนด/น.ส.ทุกประเภท	ส.ป.ก. ทุกประเภท	หนังสือรับรอง ของหน่วยงาน	ไม่มีเอกสารสิทธิ์	
๒๗๖	๗๖๕	๐	๔๙	๙๙๐

ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. ๒๕๖๙

๖) รายได้ รายจ่ายของครัวเรือนเกษตรกร

รายได้ครัวเรือนเกษตรกร

ภาพรวมของจังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งสะท้อนถึงอำเภอบ้านนาเดิมที่เป็นพื้นที่เกษตรหลัก มีการตั้งเป้าหมายและประมาณการรายได้ไว้ค่อนข้างสูง

- รายได้สุทธิเฉลี่ย (ประมาณการปี ๒๕๖๙): อยู่ที่ประมาณ ๔๒๙,๖๐๐ บาทต่อครัวเรือนต่อปี (หรือเฉลี่ยเดือนละ ๓๕,๘๐๐ บาท) ซึ่งรวมรายได้ทั้งในและนอกภาคการเกษตร

- โครงสร้างรายได้: * มาจาก ยางพารา ประมาณ ๖๐%

• มาจาก ปาล์มน้ำมัน ประมาณ ๓๐%

• ที่เหลือเป็นพืชรอง เช่น ทูเรียน หรือรายได้จากการรับจ้างและอาชีพเสริมนอก

ภาคเกษตร

รายจ่ายครัวเรือนเกษตรกร : ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน: ประมาณ ๒๑,๙๘๔ บาท

๗) สินเชื่อและภาวะหนี้สินของเกษตรกร

สถานการณ์สินเชื่อและหนี้สินของเกษตรกรในอำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีลักษณะเฉพาะที่ผูกโยงกับพืชเศรษฐกิจหลักอย่างปาล์มน้ำมันและยางพารา รวมถึงมาตรการช่วยเหลือจากภาครัฐ และ ธ.ก.ส. ในช่วงปี ๒๕๖๘-๒๕๖๙ ดังนี้

๗.๑ ภาวะหนี้สินและรายได้ (ปี ๒๕๖๘-๒๕๖๙)

ภาระหนี้ต่อรายได้ (DSR): เกษตรกรในพื้นที่ภาคใต้รวมถึงบ้านนาเดิม มีสัดส่วนภาระหนี้ต่อรายได้อยู่ที่ประมาณ ๓๓.๗๐% ซึ่งถือเป็นระดับที่ต้องเฝ้าระวัง โดยมีหนี้สินคงเหลือเฉลี่ยต่อครัวเรือนสูงกว่า ๔๑๐,๐๐๐ บาท

๗.๒ ปัจจัยจากพืชเศรษฐกิจ:

ปาล์มน้ำมัน: ในช่วงต้นปี ๒๕๖๙ ราคาর্বซื้อผลปาล์มในจังหวัดสุราษฎร์ธานีอยู่ในเกณฑ์ดี (ประมาณ ๖.๕๐ - ๗.๗๐ บาทต่อ กก.) ช่วยให้เกษตรกรมีสภาพคล่องในการชำระหนี้ได้ดีขึ้น

ยางพารา: ราคาเริ่มขยับตัวสูงขึ้นในช่วงปี ๒๕๖๘-๒๕๖๙ แต่เกษตรกรบางส่วนยังประสบปัญหาจากผลผลิตลดลงในช่วงที่เกิดอุทกภัยภาคใต้ช่วงปลายปี ๒๕๖๘ ซึ่งสร้างความเสียหายต่อมูลค่าผลผลิตรวมในภาคได้กว่า ๖,๐๐๐ ล้านบาท

๗.๓ ภัยธรรมชาติ: ในพื้นที่บ้านนาเดิมเคยมีรายงานเกษตรกรได้รับความเสียหายจากภัยธรรมชาติ (อุทกภัย) ซึ่งส่งผลกระทบต่อความสามารถในการชำระหนี้ในระยะสั้น
ผลิตภัณฑ์สินเชื่อและมาตรการช่วยเหลือ (ปี ๒๕๖๙)

เกษตรกรในบ้านนาเดิมสามารถเข้าถึงสินเชื่อและมาตรการแก้หนี้ผ่าน ธ.ก.ส. สาขาบ้านนาเดิม

- โครงการชำระดีมีโชค: เป็นมาตรการหลักในปี ๒๕๖๙ เพื่อจูงใจให้เกษตรกรชำระหนี้ โดยมีการให้สิทธิ์ลุ้นรางวัลและรับเงินคืน (Cash Back) สำหรับผู้ที่ชำระดอกเบี้ยตามกำหนด

- สินเชื่อแทนคุณ: สินเชื่อสำหรับทายาทเกษตรกรเพื่อให้นำไปชำระหนี้แทนพ่อแม่ หรือใช้เป็นเงินทุนเริ่มต้นอาชีพเกษตรกรยุคใหม่ (Smart Farmer) เพื่อรักษาที่ดินทำกินไม่ให้หลุดมือ

- สินเชื่อฉุกเฉินและเสริมสภาพคล่อง: สำหรับเกษตรกรที่มีรายได้ตั้งแต่ ๙,๐๐๐ - ๑๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป มีวงเงินสินเชื่อเพื่อช่วยหมุนเวียนในช่วงที่ผลผลิตยังไม่ถึงฤดูกาลเก็บเกี่ยว

- โครงการเกษตรมูลค่าสูง: สนับสนุนกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อยกระดับมาตรฐานสินค้า (GAP/Organic) ซึ่งช่วยเพิ่มรายได้และลดภาระหนี้ในระยะยาว

๘) ประเพณีและวัฒนธรรม

(๑) การนับถือศาสนา

นับถือศาสนาพุทธ	ประมาณ	๒๔,๐๕๘	คน คิดเป็นร้อยละ	๙๙.๘๑
นับถือศาสนาอิสลาม	ประมาณ	๒๑	คน คิดเป็นร้อยละ	๐.๐๘๗
นับถือศาสนาคริสต์	ประมาณ	๑๒	คน คิดเป็นร้อยละ	๐.๐๔๙
นับถือศาสนาอื่น ๆ	ประมาณ	๑๑	คน คิดเป็นร้อยละ	๐.๐๔๕

อำเภอบ้านนาเดิมโดยส่วนใหญ่จะมีกิจกรรมทางพุทธศาสนาเป็นประจำ เพราะประชากรส่วนใหญ่ นับถือศาสนาพุทธและมีวัดและสำนักสงฆ์อยู่ในพื้นที่ทั่วทุกตำบล และกิจกรรมโดยส่วนใหญ่ที่ถูกจัดขึ้นในพื้นที่ก็จะ เป็นไปตามวันสำคัญทางศาสนา วันพระ และวันสำคัญอื่นตามขนบธรรมเนียมประเพณีของคนในอำเภอบ้านนาเดิม

(๒) วัฒนธรรมท้องถิ่นที่สำคัญ

ประเพณีสงกรานต์ ห้วงเดือนเมษายน กิจกรรมในงานได้แก่ การทำบุญตักบาตร ข้าวสารอาหารแห้ง รดน้ำขอพรจากผู้สูงอายุ สรงน้ำพระพุทธรูป โดยทุกหมู่บ้านมีการจัดกิจกรรมเป็นประจำทุกปี

ประเพณีลอยกระทง ห้วงเดือนพฤศจิกายน (ขึ้น ๑๔ ค่ำ เดือน๑๒) เป็นประเพณีที่จัดขึ้นเป็นประจำทุกปี มีกิจกรรมการประกวดกระทง การประกวดนางนพมาศ การแสดงบนเวที และการบำเพ็ญกุศลต่าง ๆ โดยจัดใน ทุกพื้นที่หมู่บ้าน ตำบล

ประเพณีรับ-ส่งตายาย (วันสารทเดือนสิบ) เป็นประเพณีท้องถิ่นของคนใต้ที่ถือปฏิบัติกันมายาวนาน ตั้งแต่โบราณ มีขึ้นในช่วงกลางเดือนสิบ ประมาณเดือนกันยายนตั้งแต่วันแรม ๑ ค่ำวันแรม ๑๕ ค่ำ ของทุกปี หรือที่ เรียกกันว่าประเพณีสารทเดือนสิบคำว่า "สารท" เป็นภาษาบาลีแปลว่า ฤดูอับลมหรือฤดูใบไม้ร่วง ตรงกับภาษา สันสกฤตว่า "ศารท" ฤดูแล้ง หรือฤดูแล้ง ตรงกับเดือน ๑๑ และเดือน ๑๒ แต่การทำบุญวันสารทของไทยอยู่ใน ราวปลายเดือน ๑ อาจเป็นเพราะการนับเดือนสมัยโบราณ เริ่มนับจากข้างแรม ถ้านับเริ่มจากเดือน ๕ ปลายเดือน ๑๐ จะเป็นวันครบครึ่งปี ดังนั้น คำว่า "สารท" ตามคติไทยอาจถือเป็นวันทำบุญครบครึ่งปีก็ได้ อันที่จริงประเพณี สารทเดือนสิบนี้เป็นประเพณีที่จัดขึ้นในทุกท้องถิ่นทั่วไทย แต่เรียกชื่อต่างกันไปตามพิธีกรรม สิ่งแวดล้อมและ วัฒนธรรมประจำในถิ่นนั้น ๆ

ประเพณีจปึงบอเดือนตามประวัติที่เล่าสืบต่อกันมาว่าบรรพบุรุษของคนที่มาอยู่ครั้งแรกของอำเภอ บ้านนาเดิมได้เดินทางโดยแม่น้ำตาปี แล้วแยกย้ายไปขึ้นตามลำคลองลำพูน ตั้งหลักแหล่งอยู่อาศัยริมคลองลำพูน ได้แก่ บ้านควนท่าแร่ บ้านท่าเรือ บ้านควนพระ บ้านนาบ้านน้ำฉ่าและได้สร้างวัดไว้แต่ละแห่งชุมชน เพื่อเป็น สถานที่ศึกษาเล่าเรียนและบำเพ็ญทางพุทธศาสนาในแต่ละชุมชนจะมีความศรัทธาต่อหลวงพ่อ (พ่от่านเจ้าฟ้า) ที่เชื่อ ว่ามีความศักดิ์สิทธิ์สามารถช่วยคุ้มครองป้องกันอันตรายได้และดลบันดาลให้ทุกคนมีความสุข

๑.๒ องค์กรและสถาบันเกษตรกร

๑) กลุ่มเกษตรกร/สถาบัน

ตารางที่ ๑๙ แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกร

หมู่บ้าน	กลุ่มส่งเสริมอาชีพ		กลุ่มแม่บ้าน		กลุ่มยุวเกษตรกร		วิสาหกิจชุมชน		สหกรณ์		กลุ่มเกษตรกร	
	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)
หมู่ที่ ๑			๑									
หมู่ที่ ๒									๑			
หมู่ที่ ๓												
หมู่ที่ ๔												
หมู่ที่ ๕	๑								๑			
หมู่ที่ ๖					๑							
หมู่ที่ ๗												
หมู่ที่ ๘												
หมู่ที่ ๙												
หมู่ที่ ๑๐												
รวม												

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านนาเดิม, พ.ศ. ๒๕๖๙

ตารางที่ ๒๐ แสดงจำนวนผลิตภัณฑ์ที่ลงทะเบียน OTOP จำแนกตามผลิตภัณฑ์

ประเภทผลิตภัณฑ์	จำนวน
อาหาร	๒๐๓
เครื่องดื่ม	๒๙
ผ้า เครื่องแต่งกาย	๘
ของใช้/ของตกแต่ง/ของที่ระลึก	๗๔
สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร	๑๐๕
รวม	๔๑๙

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอบ้านนาเดิม, พ.ศ. ๒๕๖๙

ตารางที่ ๒๑ แสดงข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

ชื่อกลุ่ม	ที่อยู่		จำนวนสมาชิก
	หมู่ที่	ตำบล	
วิสาหกิจชุมชนน้ำมันวานสมุนไพร ๑๐๘ อำเภอบ้านนาเดิม	๙	บ้านนา	๑๓
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเลี้ยงแพะบ้านนาเดิมก้าวหน้า	๑	บ้านนา	๑๐
วิสาหกิจชุมชนเศรษฐกิจพอเพียงบ้านห้วยใหญ่	๑	บ้านนา	๒๐
วิสาหกิจชุมชนแปลงใหญ่ยางพาราบ้านนาเดิม	๑	บ้านนา	๒๙

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านนาเดิม, พ.ศ. ๒๕๖๙

ตารางที่ ๒๒ แสดงข้อมูลกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร และกลุ่มส่งเสริมอาชีพ

ชื่อกลุ่ม	ที่อยู่		จำนวนสมาชิก
	หมู่ที่	ตำบล	
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนบ้านสวยศรี	๖	บ้านนา	๔๒
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านห้วยใหญ่	๑	บ้านนา	๑๕
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเลี้ยงปลาเม็ง	๕	บ้านนา	๒๕

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านนาเดิม, พ.ศ. ๒๕๖๙

ตารางที่ ๒๓ แสดงข้อมูลกลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์

ชื่อกลุ่ม	ที่อยู่		จำนวนสมาชิก
	หมู่ที่	ตำบล	
สหกรณ์การเกษตรบ้านนาเดิม	๒	บ้านนา	
สหกรณ์การเกษตรพัฒนาสวนยางพาราบ้านนาเดิม		บ้านนา	
สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านไทรห้อง จำกัด	๕	บ้านนา	
สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านห้วยใหญ่ จำกัด	๑	บ้านนา	
สหกรณ์เครดิตยูเนียนบ้านนาเดิม	๒	บ้านนา	
สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านหนองหญ้าปล้อง จำกัด	๙	บ้านนา	
ชุมนุมสหกรณ์อุตสาหกรรมยางพาราภาคใต้ จำกัด	๕	บ้านนา	

ที่มา : สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสุราษฎร์ธานี, พ.ศ. ๒๕๖๙

๒) ศูนย์เรียนรู้และเครือข่าย

ตารางที่ ๒๔ แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร

หมู่บ้าน	ศพก.	ศพก. เครือข่าย	ศจช.	ศคปช.	ศบกด.	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ พอเพียง			ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี ด้านการพัฒนาที่ดิน
						กษ.	ปศุสัตว์	ปฏิรูป	
หมู่ที่ ๑									
หมู่ที่ ๒									
หมู่ที่ ๓									
หมู่ที่ ๔	๑	๒	๑						๑
หมู่ที่ ๕									
หมู่ที่ ๖		๑		๑					
หมู่ที่ ๗									
หมู่ที่ ๘					๑				
หมู่ที่ ๙									
หมู่ที่ ๑๐									
รวม									

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านนาเดิม, พ.ศ. ๒๕๖๙

(๑) อาสาสมัครเกษตร

ตารางที่ ๒๕ แสดงจำนวนอาสาสมัครเกษตร

ตำบล	หน่วยงาน /อาสาสมัครเกษตร (ราย)								
	อาสาสมัคร ฝนหลวง	ครูบุญชี อาสา	ประมง อาสา	อาสา ปศุสัตว์	หมอดิน อาสา	เกษตร หมู่บ้าน	สหกรณ์	เศรษฐกิจ การเกษตร	อาสาสมัคร ปฏิรูปที่ดิน
หมู่ที่ ๑		๑		๑	๑	๑			
หมู่ที่ ๒				๑	๑	๑			
หมู่ที่ ๓				๑	๑	๑			
หมู่ที่ ๔		๑		๑	๑	๑			
หมู่ที่ ๕				๑	๑	๑			
หมู่ที่ ๖				๑	๑	๑			
หมู่ที่ ๗				๑	๑	๑			
หมู่ที่ ๘				๑	๑	๑			
หมู่ที่ ๙				๑	๑	๑			
หมู่ที่ ๑๐				๑	๑	๑			
รวม				๑๐	๑๐	๑๐			

หมายเหตุ : อาสาเกษตรบางรายทำหน้าที่อาสามากกว่า ๑ หน้าที่

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านนาเดิม, พ.ศ. ๒๕๖๙

(๒) ประชาชนชาวบ้าน

ตำบลบ้านนาไม่มีประชาชนชาวบ้านภายใต้โครงการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งการดำเนินการโครงการได้คัดเลือกประชาชนชาวบ้านเป็นผู้ดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้ตามวิถีของประชาชนแต่ละคน

ตารางที่ ๒๖ แสดงข้อมูลประชาชนชาวบ้าน

ตำบล	จำนวน (ราย)	องค์ความรู้ด้าน
บ้านนา	ไม่มี	

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านนาเดิม, พ.ศ. ๒๕๖๙

(๓) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ตารางที่ ๒๗ แสดงข้อมูลศูนย์หลักและศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ที่	ชื่อศูนย์ (ลำดับที่ ๑ ศูนย์หลัก ลำดับถัดไป ศูนย์เครือข่าย)	ประเภท/กิจกรรมหลัก	ที่ตั้งศูนย์	
			หมู่	ตำบล
๑	ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี	ศูนย์เรียนรู้ด้านไม้ผล	๔	บ้านนา
๒	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนตำบลบ้านนา	ศูนย์เรียนรู้ด้านศัตรูพืช	๔	บ้านนา
๓	กลุ่มไม้ผลตำบลบ้านนา	ศูนย์เรียนรู้ด้านไม้ผล	๔	บ้านนา

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านนาเดิม, พ.ศ. ๒๕๖๙

(๔) กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่

มีกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ จำนวน ๓ กลุ่ม ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๒๘ แสดงข้อมูลกลุ่มแปลงใหญ่

ที่	ตำบล	ชื่อกลุ่มแปลงใหญ่	ชนิดพืช	จำนวนสมาชิก (คน)	จำนวน พื้นที่ (ไร่)
๑	บ้านนา	ยางพาราบ้านนาเดิม	ยางพารา	๓๒	๓๙๕.๕
๒	บ้านนา	ยางพาราบ้านสวายศรี	ยางพารา	๓๐	๕๑๑.๕
๓	บ้านนา	ยางพาราสหกรณ์กองทุนสวน ยางบ้านไทรห้อง จำกัด	ยางพารา	๓๗	๔๕๑

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านนาเดิม, พ.ศ. ๒๕๖๙

บทที่ ๒

การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของอำเภอ

๑. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของอำเภอ

สินค้าเกษตรที่สำคัญ ชนิดสินค้า ยางพารา

๑.๑ แหล่งน้ำหลัก

น้ำฝน ชลประทาน บ่อน้ำบาดาล แหล่งน้ำธรรมชาติอื่น ๆ (ระบุ).....

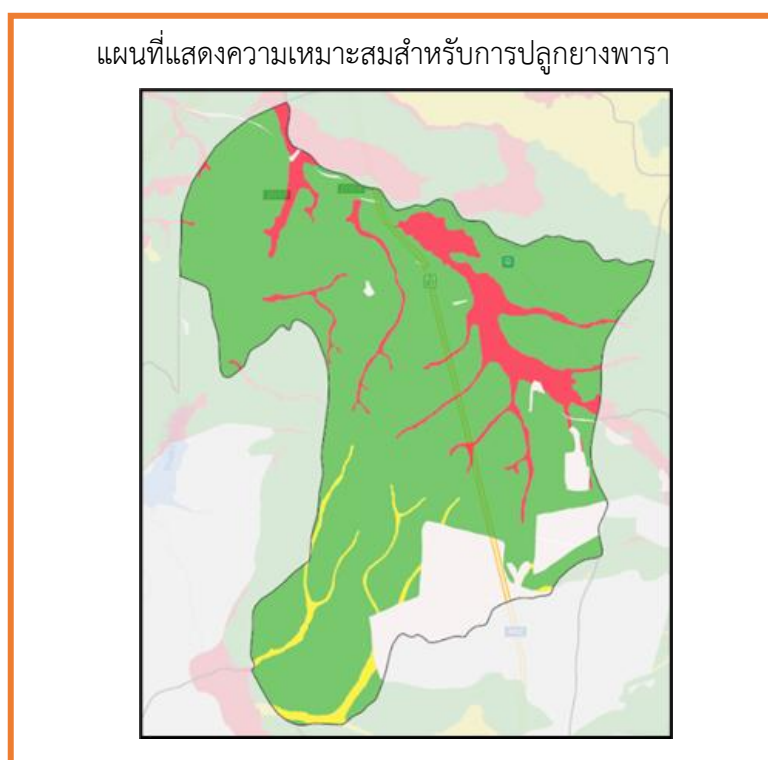
๑.๒ พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

๑) เขตความเหมาะสม

ตารางที่ ๒๙ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกยางพารา

ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกยางพารา (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
บ้านนา	๓๔,๕๙๙.๘๐	๘๙๑.๑๖	๐.๐๐	๓,๗๗๓.๙๔	๓๙,๕๙๙.๘๐

ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th>, พ.ศ. ๒๕๖๙

ภาพที่ ๖ แผนที่แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกยางพารา

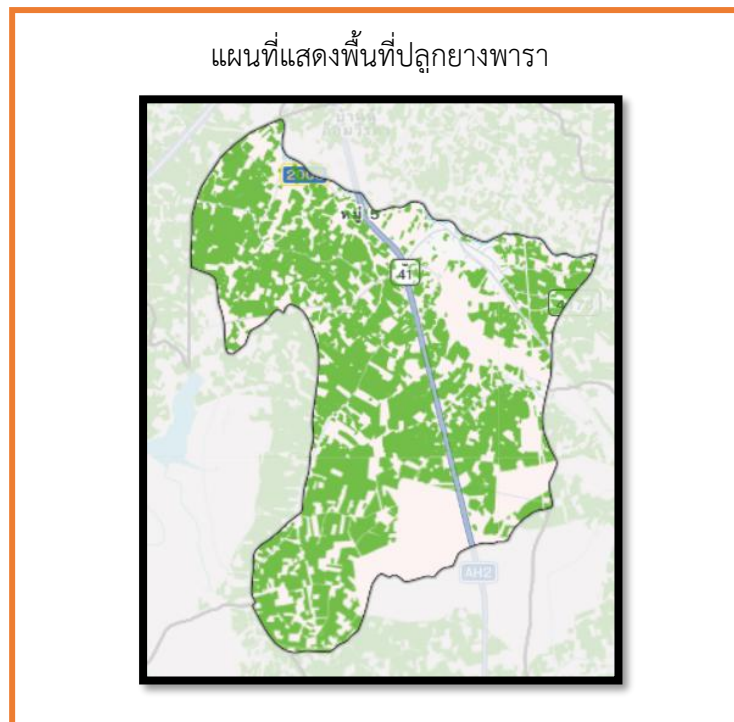
(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th>, พ.ศ. ๒๕๖๙)

๒) พื้นที่ปลูกยางพารา

ตารางที่ ๓๐ แสดงครัวเรือนเกษตรกร พื้นที่ปลูก และผลผลิตยางพารา

หมู่บ้าน	ครัวเรือนเกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
หมู่ที่ ๑ ห้วยใหญ่	๑๔๕	๑,๖๘๙.๙๐	๑,๕๗๐.๒๗	๔๓๙.๖๘	๐.๒๘
หมู่ที่ ๒ น้ำเกลี้ยง	๘๔	๙๕๖.๗๗	๙๐๙.๒๘	๒๕๔.๖๐	๐.๒๘
หมู่ที่ ๓ ห้วยห้าง	๑๐๕	๑,๔๘๖.๙๒	๑,๓๒๑.๓๐	๓๖๙.๙๖	๐.๒๘
หมู่ที่ ๔ ไสเหนือ	๔๙	๕๖๘.๓๒	๕๖๓.๓๒	๑๕๗.๗๓	๐.๒๘
หมู่ที่ ๕ ดอนยุง	๑๔๑	๑,๘๔๒.๘๔	๑,๘๐๗.๓๖	๕๐๖.๐๖	๐.๒๘
หมู่ที่ ๖ สวายศรี	๑๑๕	๑,๔๕๙.๕๐	๑,๓๔๔.๔๒	๓๗๖.๔๔	๐.๒๘
หมู่ที่ ๗ ห้วยน้ำใส	๙๐	๙๘๗.๑๕	๙๔๙.๔๗	๒๖๕.๘๕	๐.๒๘
หมู่ที่ ๘ ธารอารี	๗๐	๙๙๔.๙๔	๘๗๔.๐๒	๒๔๔.๗๓	๐.๒๘
หมู่ที่ ๙ ควนอารี	๑๖๙	๒,๓๐๕.๘๓	๒,๑๖๒.๑๔	๖๐๕.๔๐	๐.๒๘
หมู่ที่ ๑๐ สีแยกสามัคคี	๖๘	๙๔๘.๖๕	๙๐๕.๕๓	๒๕๓.๕๕	๐.๒๘
รวม	๙๕๑	๑๓,๒๔๐.๘๑	๑๒,๔๐๗.๑๐	๓,๔๗๓.๙๙	๐.๒๘

ที่มา : ระบบทะเบียนเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๙

ภาพที่ ๗ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกยางพารา (พื้นที่ปลูกจริง)
 (ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th>, พ.ศ. ๒๕๖๙)

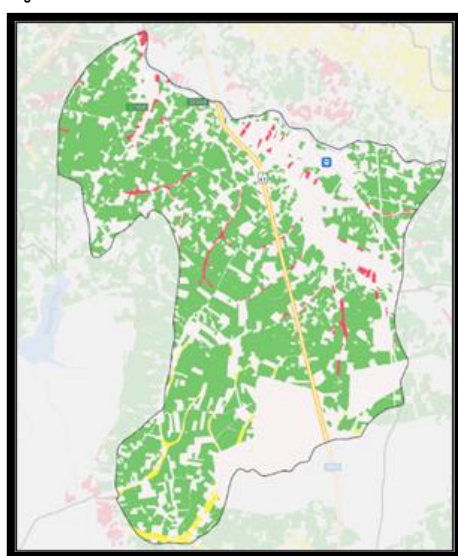
(๓) พื้นที่ปลูกยางพาราตามระดับชั้นความเหมาะสม

ตารางที่ ๓๑ แสดงพื้นที่ปลูกยางพาราตามระดับชั้นความเหมาะสม

ตำบล	พื้นที่ปลูกตามระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกยางพารา (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S1)	เหมาะสมปานกลาง (S2)	เหมาะสมน้อย (S3)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
บ้านนา	๒๒,๔๒๙.๘๐	๔๘๔.๑๙	๐.๐๐	๖๘๙.๐๘	๒๓,๖๐๓.๐๗

ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th>, พ.ศ. ๒๕๖๙

แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกยางพาราตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอบ้านนาเดิม

ภาพที่ ๘ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกยางพาราตามระดับชั้นความเหมาะสม

(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th>, พ.ศ. ๒๕๖๙)

๑.๓ สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต (เป็นเทคโนโลยีการผลิตที่ใช้ในอำเภอบ้านนาเดิม)

๑) การใช้พันธุ์ดี อำเภอบ้านนาเดิม ส่วนใหญ่ใช้พันธุ์ส่งเสริม เพื่อเน้นปริมาณน้ำยางและความต้านทานโรค พันธุ์ยอดนิยม: ส่วนใหญ่ปลูก RRIM ๖๐๐ (ให้ผลผลิตสูงแต่ต้องระวังโรคใบร่วง) และเริ่มมีการนำพันธุ์ RRIT ๒๕๑ หรือ RRIT ๔๐๘ มาปลูกทดแทนในพื้นที่ใหม่ๆ เพื่อเพิ่มความทนทานต่อสภาพอากาศที่แปรปรวน

๒) การเตรียมดิน จะมีการไถเตรียมพื้นที่ และเก็บเศษไม้รากไม้ออกจากแปลง เพื่อไม่ให้เป็นที่แหล่งของเชื้อโรค

๓) การปลูก ปัจจุบันเกษตรกรนิยมปลูกต้นยางชำถุง เพราะใช้อัตรการรอดตายสูง ต้นยางพาราโตสม่ำเสมอดี วิธีการปลูก ควรเตรียมยางชำถุงขนาด ๑-๒ ฉัตร ที่มีฉัตรยอดแก้วไว้ให้พร้อม โดยชุดหลุมขนาดกว้าง ๕๐ เซนติเมตร ยาว ๕๐ เซนติเมตร และลึก ๕๐ เซนติเมตร ตากดินและหลุมไว้ ๑๐-๑๕ วัน จากนั้นใส่ปุ๋ย ๐-๓-๐ รองกันหลุมอัตรา ๑๗๐ กรัม/หลุม คลุกเคล้ากับดินให้ทั่ว นำยางที่ชำถุงมาตัดกันหลุมออก วางในหลุมพร้อมกรีดขอบหลุมออก กลบดินลงหลุมเบาๆ ค่อยๆดึงถุงดำออก ระวังอย่าให้ดินแตก อดดินให้แน่น ปรับบริเวณโคนให้เรียบร้อย

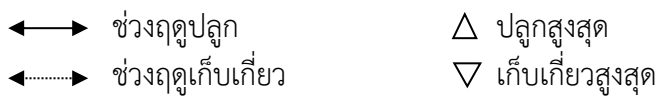
- ๔) ระบบการให้น้ำ เกษตรกรไม่มีการใช้ระบบน้ำ ใช้น้ำฝนตามธรรมชาติ เนื่องจากเป็นพื้นที่ฝนชุก
- ๕) การดูแลรักษา การดูแลรักษาจะใช้แรงงานในครัวเรือนของเกษตรกรเองเป็นหลัก การจ้างแรงงานมีน้อยมาก ประมาณร้อยละ ๘๐ เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในการดูแลรักษาสวนพอสมควร มีเพียงเรื่องการป้องกันกำจัดโรคที่เกษตรกรยังปฏิบัติไม่ถูกวิธี
- ๖) การใส่ปุ๋ย เกษตรกรมีการใส่ปุ๋ยในสวนยางพารา อายุ ๑-๕ ปี ประมาณร้อยละ ๙๐ ส่วนหลังการเปิดกรีดยังมีการใส่ปุ๋ยประมาณร้อยละ ๖๐ โดยใช้ปุ๋ยตามสูตรที่เจ้าหน้าที่แนะนำ เช่น สูตร ๑๕-๑๕-๑๕, ๑๕-๗-๘, ๑๒-๕-๑๔
- ๗) การเก็บเกี่ยว การเก็บเกี่ยว เกษตรกรชาวสวนยางพาราส่วนใหญ่ ใช้ระบบกรีดยางแบบ ๑ ใน ๓ ส่วนของลำต้น และกรีดยาง ๒ วัน เว้น ๑ วัน โดยใช้แรงงานในครัวเรือนร้อยละ ๘๐ แรงงานจ้างร้อยละ ๒๐
- ๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว เกษตรกรส่วนใหญ่ขายในรูปแบบน้ำยางสด เก็บผลผลิตและขายทันที ไม่มีการเก็บไว้
- ๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู โรคใบร่วงชนิดใหม่ในยางพารา เป็นปัญหาหลักในพื้นที่ป้องกันและรักษาการแก้ปัญหา: มีการสารชีวภัณฑ์หรือสารเคมีป้องกันเชื้อรา

๑.๔ ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในตำบลบ้านนา มีการปลูกยางพารา ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ยางพารา					△						▽	

สัญลักษณ์

ภาพที่ ๙ แสดงปฏิทินการเพาะปลูก

๑.๕ ต้นทุนการผลิต

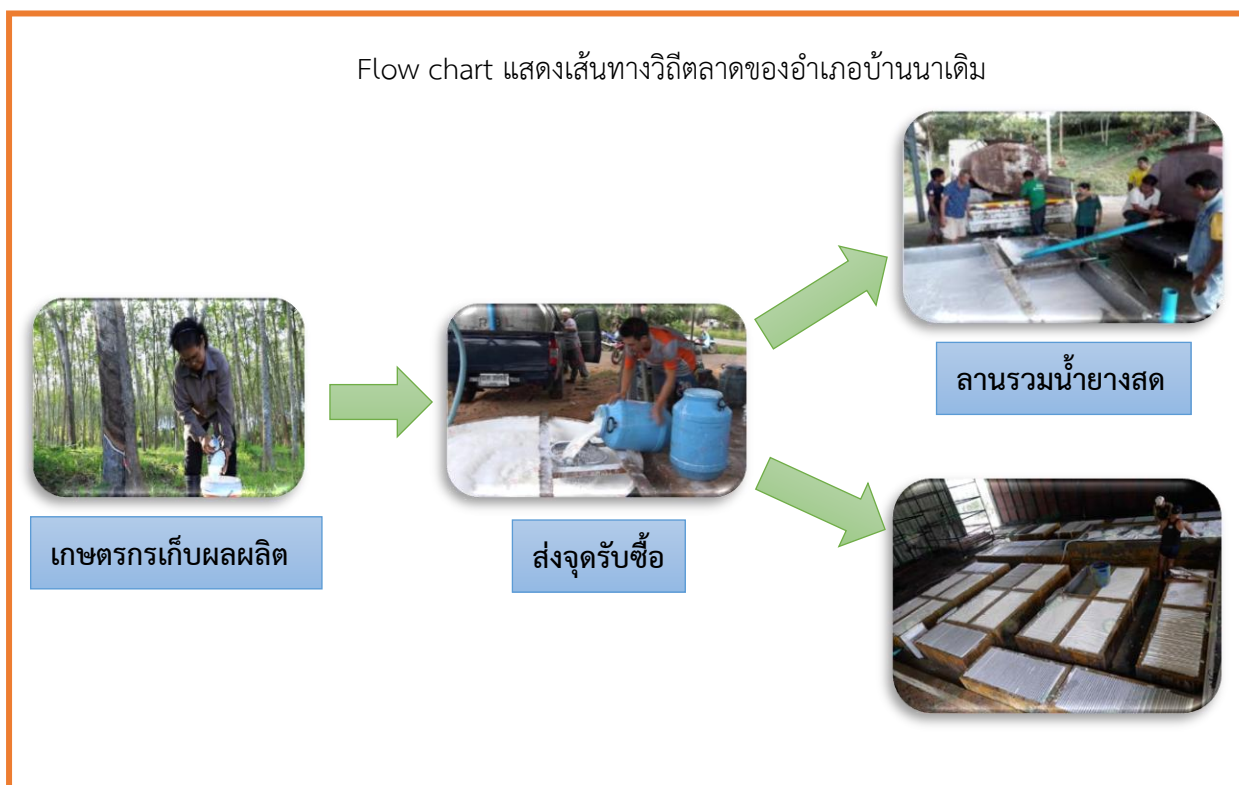
ตารางที่ ๓๒ แสดงต้นทุนการผลิตยางพารา ปี ๒๕๖๙

รายการ (ตัวอย่าง)	ในเขตชลประทาน		นอกเขตชลประทาน		หมายเหตุ	
ต้นพันธุ์				๒,๖๖๐	ต้นละ ๓๕ บาท ต่อ ๗๖ ต้น/ไร่	
เตรียมดิน				๑,๕๐๐	๑,๕๐๐ บาท/ไร่	
ค่าปุ๋ยรองกันหลุมและค่าแรงปลูก				๑,๐๐๐		
ค่าปุ๋ย (ใส่ปีละ ๒ ครั้ง)				๒,๘๐๐	ปุ๋ยเคมีตามสูตร + ปุ๋ยอินทรีย์	
ค่าแรงกรีดยาง				๔,๕๐๐		
อุปกรณ์เก็บเกี่ยว				๕๐๐		
ค่าขนส่ง				๕๐๐		
สารเคมีกำจัดวัชพืช				๘๐๐		
รวม				๑๔,๒๖๐		

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านนาเดิม, พ.ศ. ๒๕๖๙)

๑.๖ สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

๑) วิธีการตลาด (เป็นวิถีตลาดที่เกิดขึ้นในอำเภอ)

ภาพที่ ๑๐ แสดงวิธีการตลาดยางพาราตำบลบ้านนา

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านนาเดิม, พ.ศ. ๒๕๖๙)

๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

มีแหล่งรับซื้อ รวม ๔๒ แห่ง

- อยู่ในหมู่ที่ ๑ ตำบลบ้านนา จำนวน ๘ แห่ง
- อยู่ในหมู่ที่ ๒ ตำบลบ้านนา จำนวน ๒ แห่ง
- อยู่ในหมู่ที่ ๓ ตำบลบ้านนา จำนวน ๖ แห่ง
- อยู่ในหมู่ที่ ๔ ตำบลบ้านนา จำนวน ๒ แห่ง
- อยู่ในหมู่ที่ ๕ ตำบลบ้านนา จำนวน ๖ แห่ง
- อยู่ในหมู่ที่ ๖ ตำบลบ้านนา จำนวน ๔ แห่ง
- อยู่ในหมู่ที่ ๗ ตำบลบ้านนา จำนวน ๓ แห่ง
- อยู่ในหมู่ที่ ๘ ตำบลบ้านนา จำนวน ๓ แห่ง
- อยู่ในหมู่ที่ ๙ ตำบลบ้านนา จำนวน ๔ แห่ง
- อยู่ในหมู่ที่ ๑๐ ตำบลบ้านนา จำนวน ๔ แห่ง

มีโรงงานแปรรูปยางแผ่นรมควัน รวม ๑ แห่ง

- อยู่ในหมู่ที่ ๕ ตำบล บ้านนา จำนวน ๑ แห่ง

๑.๗ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่

๑) เกษตรกร

มีเกษตรกรผู้ปลูกในตำบลจำนวน ๙๕๑ ราย และมีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ จำนวน ๑ ราย
มีความรู้ ความชำนาญ องค์กรความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น ดังนี้

ตารางที่ ๓๓ แสดงเกษตรกรต้นแบบของสินค้าในพื้นที่

ที่	หมู่	ตำบล	ประเภท	องค์กรความรู้โดดเด่น
๑	๖	บ้านนา	เกษตรผสมผสาน	การปลูกพืชแซมในสวนยางพารา

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านนาเดิม, พ.ศ. ๒๕๖๙)

๒) องค์กรเกษตรกร ดังนี้

ตารางที่ ๓๔ แสดงองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่

องค์กรเกษตรกร	จำนวน (แห่ง)	ชื่อกลุ่ม
แปลงใหญ่	๓	แปลงใหญ่อยางพาราบ้านนาเดิม แปลงใหญ่อยางพาราบ้านสวยศรี แปลงใหญ่อยางพาราสหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านไทรห้อง จำกัด
วิสาหกิจชุมชน	๑	วิสาหกิจชุมชนแปลงใหญ่อยางพาราบ้านนาเดิม
สหกรณ์	๓	สหกรณ์การเกษตรพัฒนาสวนยางพาราบ้านนาเดิม สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านไทรห้อง จำกัด สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านห้วยใหญ่ จำกัด

สินค้าเกษตรที่สำคัญ ชนิดสินค้าปาล์มน้ำมัน

๑.๑ แหล่งน้ำหลัก

น้ำฝน ชลประทาน บ่อน้ำบาดาล แหล่งน้ำธรรมชาติอื่น ๆ (ระบุ).....

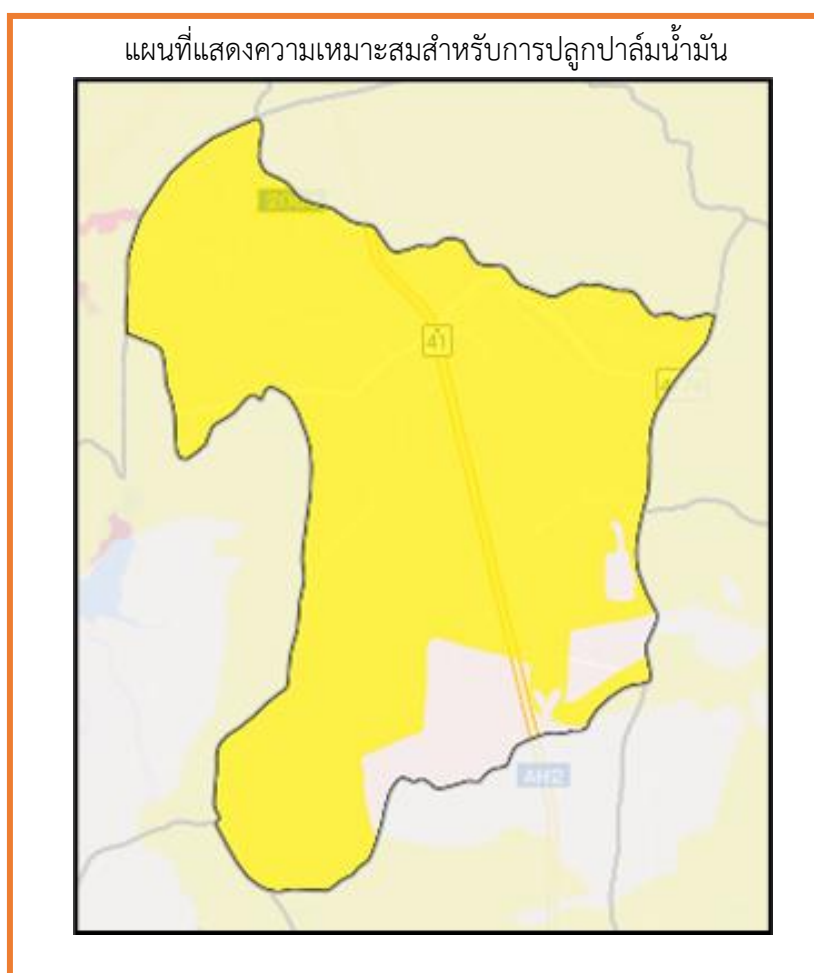
๑.๒ พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

๑) เขตความเหมาะสม

ตารางที่ ๒๕ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกปาล์มน้ำมัน

ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกปาล์มน้ำมัน(ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
บ้านนา	๐.๐๐	๓๙,๔๐๒.๗๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๓๙,๔๐๒.๗๐

ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th>, พ.ศ. ๒๕๖๙

ภาพที่ ๑๑ แผนที่แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกปาล์มน้ำมัน (ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th>, พ.ศ. ๒๕๖๙)

๒) พื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน

ตารางที่ ๓๖ แสดงครัวเรือนเกษตรกร พื้นที่ปลูก และผลผลิตปาล์มน้ำมัน

หมู่บ้าน	ครัวเรือน เกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อ ไร่ (ตัน)
หมู่ที่ ๑ ห้วยใหญ่	๒๕	๒๔๔.๐๑	๑๒๗.๑๐	๓๘๑.๓	๓.๐๐
หมู่ที่ ๒ น้ำเกลี้ยง	๔๔	๓๑๕.๔๑	๒๓๖.๗๖	๗๑๐.๒๘	๓.๐๐
หมู่ที่ ๓ ห้วยห้าง	๑๗	๒๕๕.๒๖	๑๗๓.๙๗	๕๒๑.๙๑	๓.๐๐
หมู่ที่ ๔ ไสเหนือ	๑๖	๑๔๔.๓๙	๘๑.๖๔	๒๔๔.๙๒	๓.๐๐
หมู่ที่ ๕ ดอนยุง	๕๙	๔๕๕.๘๙	๓๖๔.๔๙	๑๐๙๓.๔๗	๓.๐๐
หมู่ที่ ๖ สวายศรี	๓๒	๒๗๙.๙๒	๒๔๐.๘๐	๗๒๒.๔	๓.๐๐
หมู่ที่ ๗ ห้วยน้ำใส	๓๓	๒๕๓.๖๒	๒๐๐.๘๙	๖๐๒.๖๗	๓.๐๐
หมู่ที่ ๘ ธารอารี	๑๐	๑๑๓.๒๐	๕๗.๕๙	๑๗๒.๗๗	๓.๐๐
หมู่ที่ ๙ ควนอารี	๒๓	๒๒๗.๗๐	๑๔๘.๘	๔๔๖.๔	๓.๐๐
หมู่ที่ ๑๐ สีแยกสามัคคี	๗	๕๑.๗๙	๓๐.๐๐	๙๐.๐๐	๓.๐๐
รวม	๒๕๖	๒,๓๔๑.๑๗	๑,๖๖๑.๔๑	๔,๙๘๔.๒๓	๓.๐๐

ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๙

ภาพที่ ๑๒ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน (พื้นที่ปลูกจริง)
(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th>, พ.ศ. ๒๕๖๙)

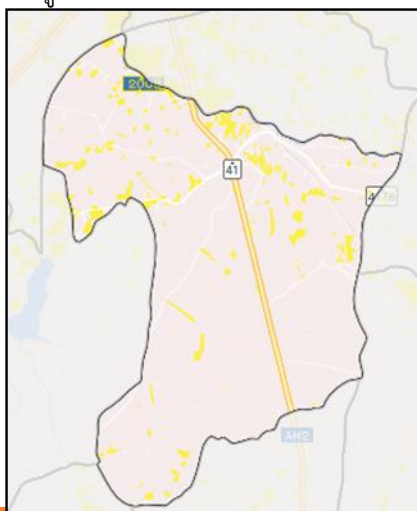
(๓) พื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน ตามระดับชั้นความเหมาะสม

ตารางที่ ๓๗ แสดงพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันตามระดับชั้นความเหมาะสม

ตำบล	พื้นที่ปลูกตามระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกปาล์มน้ำมัน (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S1)	เหมาะสมปานกลาง (S2)	เหมาะสมน้อย (S3)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
ตำบลบ้านนา	๐.๐๐	๐.๐๐	๒,๒๖๙.๗๔	๐.๐๐	๒,๒๖๙.๗๔

ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th>, พ.ศ. ๒๕๖๙

แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลบ้านนา

ภาพที่ ๑๓ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน ตามระดับชั้นความเหมาะสม

(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th>, พ.ศ. ๒๕๖๙)

๑.๓ สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต (เป็นเทคโนโลยีการผลิตที่ใช้ในอำเภอ)

๑) การใช้พันธุ์ดี เกษตรกรใช้พันธุ์เทเนอร์ (Tener) ที่ได้จากแหล่งผลิตที่รับรองโดยกรมวิชาการเกษตร เช่น พันธุ์สุราษฎร์ธานี (๑-๙) หรือพันธุ์จากบริษัทเอกชนที่ได้รับการรับรอง

๒) การเตรียมดิน เตรียมหลุมปลูกขุดหลุมให้มีขนาดใหญ่กว่าถุงต้นกล้าเล็กน้อย รูปตัวยูหรือทรงกระบอก ควรแยกดินบน - ล่างออกจากกัน รองก้นหลุมด้วยปุ๋ยร็อกฟอสเฟต (๐-๓-๐) อัตรา ๒๕๐ - ๕๐๐ กรัม/หลุม

๓) การปลูก เกษตรกรใช้ต้นกล้าที่มีอายุ ๘ เดือนขึ้นไปซึ่งมีลักษณะต้นสมบูรณ์แข็งแรง ไม่แสดงอาการผิดปกติ ปลูกแบบสามเหลี่ยมด้านเท่า ระยะ ๙ x ๙ x ๙ เมตร เพื่อให้ต้นปาล์มได้รับแสงแดดสูงสุด และปลูกแนวทิศเหนือ - ใต้ (แนวขวางตะวัน)

๔) ระบบการให้น้ำ เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีการใช้ระบบการให้น้ำ แต่เนื่องจากปัญหาภัยแล้งในบางช่วงปี เกษตรกรเริ่มหันมาติดตั้งระบบน้ำมากขึ้น เทคโนโลยี: ระบบ Mini-Sprinkler หรือระบบน้ำหยดรอบโคนต้น เพื่อรักษาความชื้นในช่วงฝนทิ้งช่วง ซึ่งช่วยให้ปาล์มออกทะลายต่อเนื่องไม่ขาดคอ

๕) การดูแลรักษา การตัดแต่งทางใบปาล์ม ควรตัดทางใบล่างสุดโดยรอบลำต้นออกก่อน เพื่อให้ง่ายต่อการกำจัดวัชพืชบริเวณรอบโคนต้น หลังจากนั้นจึงค่อยตัดทางใบในตำแหน่งเหนือขึ้นไป ส่วนปาล์มน้ำมันที่โต

แล้วนิยมตัดทางใบให้เหลือสำหรับรองรับทะลายปาล์มเพียง ๒ ทาง และเพื่อสะดวกในการเก็บเกี่ยวทางใบที่ถูกตัดเรียบร้อยแล้วควรวางเรียงให้กระจายไว้รอบโคนต้น การตัดช่อดอกทิ้ง มักจะเริ่มทำตั้งแต่ต้นปาล์มมีอายุเพียง ๑๔ เดือนหลังย้ายปลูกลงถึง ๒๖ เดือน หลังจากนั้นจึงปล่อยให้ช่อดอกเจริญเติบโตเป็นผลที่สมบูรณ์

๖) การใส่ปุ๋ย ควรแบ่งใส่ปีละ ๒ - ๓ ครั้งตามความเหมาะสม

การใช้ปุ๋ยปาล์มน้ำมันอายุ ๑ - ๓ ปีเป็นช่วงที่มีการเจริญเติบโตทางลำต้นและใบอย่างรวดเร็วใส่ปุ๋ยในช่วงนี้เพื่อให้มีการเจริญเติบโตทั้งทางลำต้นและใบอย่างรวดเร็ว

การใส่ปุ๋ยปาล์มน้ำมันอายุ ๔ ปีขึ้นไปหรือที่ให้ผลผลิตแล้ว ควรให้ปุ๋ยตามค่าการวิเคราะห์ดินและใบปาล์มน้ำมันควบคู่กับการสังเกตลักษณะอาการขาดธาตุอาหารที่มองเห็นได้ที่ต้นปาล์มน้ำมันเพื่อปรับการใส่ปุ๋ยเคมีให้เพิ่มขึ้นหรือน้อยลงตามความเหมาะสมหากไม่สามารถวิเคราะห์ดินและใบได้ควรใส่ปุ๋ยดังในตารางที่ ๒ โดยปริมาณปุ๋ยที่ใส่ในปีถัดไป ให้พิจารณาตามปริมาณผลผลิตที่ได้รับในปีนั้นกำจัดวัชพืชก่อนใส่ปุ๋ยและใส่ปุ๋ยในขณะที่ดินมีความชื้นเพียงพอหลีกเลี่ยงการใส่ปุ๋ยเมื่อฝนแล้งหรือฝนตกหนัก

ปุ๋ยไนโตรเจน โปแตสเซียมและแมกนีเซียมหว่านบริเวณรอบโคนต้นให้ระยะห่างจากโคนต้นเพิ่มขึ้นตามอายุปาล์ม (๐.๕๐ เมตร ถึง ๒.๕๐ เมตร) ส่วนฟอสฟอรัสมักถูกตรึงโดยดินได้ง่ายควรลดการสัมผัสดินให้มากที่สุด

๗) การเก็บเกี่ยว การเก็บเกี่ยวผลผลิตอายุการเก็บเกี่ยวเริ่มให้ผลผลิตครั้งแรกอายุประมาณ ๓๐ เดือนนับจากหลังปลูกลงแปลง รอบการเก็บเกี่ยวอยู่ในช่วง ๑๐ - ๒๐ วัน แล้วแต่ฤดูกาล โดยเฉลี่ยประมาณ ๒๐ วันต่อครั้งเก็บเกี่ยว

๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว การเก็บเกี่ยวผลปาล์มน้ำมันสตรวมถึงการรวมผลปาล์มส่งโรงงาน

๑. ตัดทะลายปาล์มน้ำมันอยู่ในระยะสุกพอดี คือทะลายปาล์มเริ่มมีผลร่วง แต่ไม่ควรตัดทะลายปาล์มที่ยังดิบอยู่ เมื่อตัดผลปาล์มน้ำมันแล้ว จะต้องรีบส่งผลปาล์มไปยังโรงงาน ภายใน ๒๔ ชั่วโมง

๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู

แมลงที่สำคัญ ได้แก่ หนอนหน้าแมว ตัวงูหลาบ และด้วงแรด

การป้องกัน ทำได้โดยการกำจัด ควรจะสร้างแมลงศัตรูธรรมชาติและไม่ควรใช้สารเคมีโดยไม่จำเป็น พร้อมทั้งให้กำจัดแหล่งขยายพันธุ์ กำจัดไข่ หนอน ดักแด้ และตัวเต็มวัย

ศัตรูที่สำคัญ ระยะตั้งแต่ปาล์มน้ำมันเริ่มปลูกใหม่จนถึงระยะเริ่มให้ผลผลิต (อายุ ๑ ถึง ๓ ปี) มักพบหนู เข้ามากัดโคนต้นอ่อนและทางใบปาล์มน้ำมันส่วนที่ติดกับพื้นดิน

๑.๔ ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในตำบลบ้านนา มีการปลูกปาล์มน้ำมัน ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ปาล์มน้ำมัน					△							
					←			▽				

สัญลักษณ์

←→ ช่วงฤดูปลูก

△ ปลูกสูงสุด

←→ ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ภาพที่ ๑๔ แสดงปฏิทินการเพาะปลูก

๑.๕ ต้นทุนการผลิต

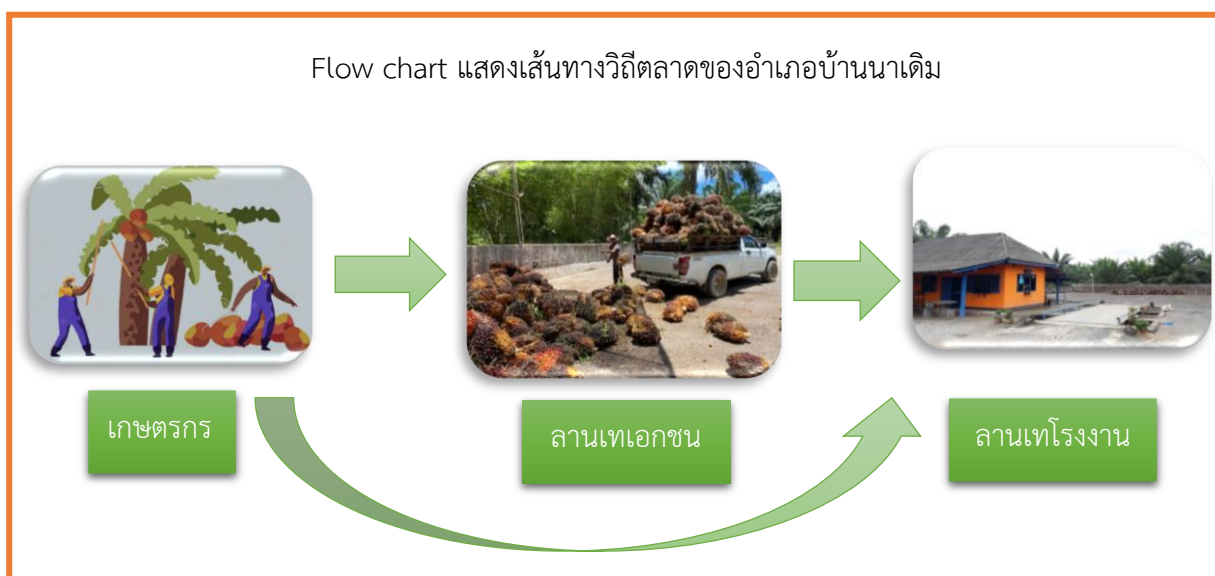
ตารางที่ ๓๘ แสดงต้นทุนการผลิตปาล์มน้ำมัน ปี ๒๕๖๙

รายการ (ตัวอย่าง)	ในเขตชลประทาน		นอกเขตชลประทาน		หมายเหตุ
๑.ค่าปุ๋ยเคมี (แม่ปุ๋ย N-P-K)			๔,๕๐๐		ปาล์มกินปุ๋ยหนักมากเพื่อสร้างทะลาย
๒. ค่าแรงงานแทงปาล์มและขนส่ง			๓,๒๐๐		มักจ้างเหมาตามน้ำหนัก (บาท/ตัน)
๓. ค่าแรงงานบำรุงรักษา/ตัดแต่งกิ่ง			๑,๒๐๐		
๔. ค่าจัดการระบบน้ำ/น้ำมันเชื้อเพลิง			๕๐๐		ปาล์มในเขตชลประทานให้ผลดีกว่าชัดเจน
๕. ค่าสารเคมีกำจัดวัชพืช/ศัตรูพืช			๑,๐๐๐		
๖. ค่าเสียโอกาสและค่าเสื่อม			๒,๕๐๐		
รวม			๑๒,๙๐๐		

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านนาเดิม, พ.ศ. ๒๕๖๙)

๑.๖ สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

๑) วิธีการตลาด (เป็นวิถีตลาดที่เกิดขึ้นในอำเภอ)

ภาพที่ ๑๕ แสดงวิธีการตลาดปาล์มน้ำมัน ตำบลบ้านนา (ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านนาเดิม, พ.ศ. ๒๕๖๙)

๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

มีแหล่งรับซื้อ รวม ๓ แห่ง

- อยู่ในหมู่ที่ ๕ ตำบล บ้านนา จำนวน ๑ แห่ง
- อยู่ในหมู่ที่ ๗ ตำบล บ้านนา จำนวน ๑ แห่ง
- อยู่ในหมู่ที่ ๑๐ ตำบล บ้านนา จำนวน ๑ แห่ง

ไม่มีโรงงานแปรรูปปาล์มน้ำมัน

๑.๗ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่

๑) เกษตรกร

มีเกษตรกรผู้ปลูกในตำบล จำนวน ๒๕๖ ราย และมีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ จำนวน ๑ ราย มีความรู้ ความชำนาญ องค์กรความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น ดังนี้

ตารางที่ ๓๙ แสดงเกษตรกรต้นแบบของสินค้าในพื้นที่

ที่	หมู่	ตำบล	ประเภท	องค์ความรู้โดดเด่น
๑	๑	บ้านนา	การใช้ปุ๋ย	การจัดการสวนปาล์มน้ำมัน

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านนาเดิม, พ.ศ. ๒๕๖๙)

๒) องค์กรเกษตรกร ดังนี้

ตารางที่ ๔๐ แสดงองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่

องค์กรเกษตรกร	จำนวน (แห่ง)	ชื่อกลุ่ม
ศพก.	-	-
แปลงใหญ่	-	-
วิสาหกิจชุมชน	-	-

สินค้าเกษตรที่สำคัญ ชนิดสินค้า ทุเรียน

๑.๑ แหล่งน้ำหลัก

[ ] น้ำฝน [ ]ชลประทาน [ ] บ่อน้ำบาดาล [ ] แหล่งน้ำธรรมชาติอื่น ๆ (ระบุ).....

๑.๒ พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

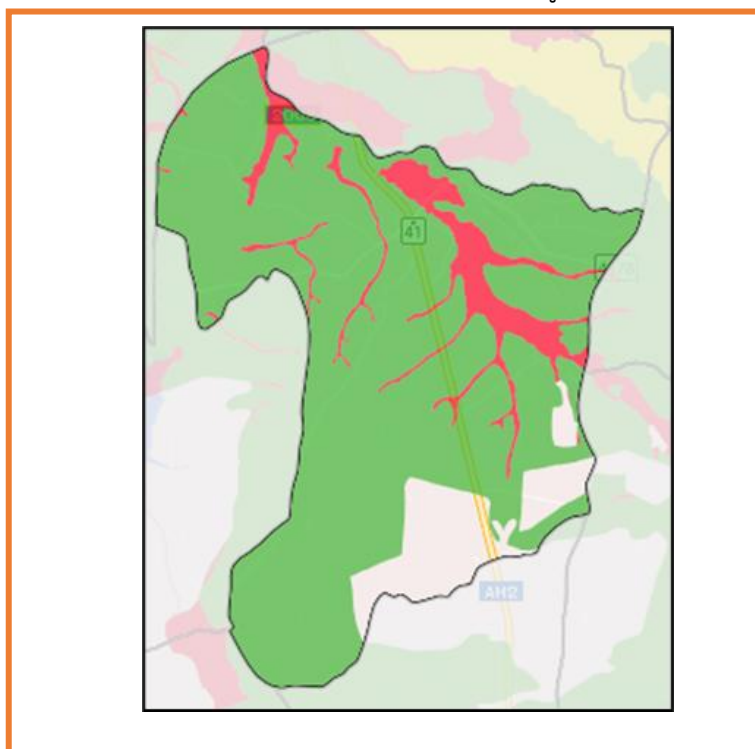
๑) เขตความเหมาะสม

ตารางที่ ๔๑ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกทุเรียน

ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกทุเรียน (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
บ้านนา	๓๕,๕๙๘.๔๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๓,๘๐๔.๒๖	๓๙,๔๐๒.๖๖

ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th>, พ.ศ. ๒๕๖๙

แผนที่แสดงเขตความเหมาะสมสำหรับการปลูกปาล์มน้ำมัน

ภาพที่ ๑๖ แผนที่แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกปาล์มน้ำมัน

(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th>, พ.ศ. ๒๕๖๙)

๒) พื้นที่ปลูกทุเรียน

ตารางที่ ๔๒ แสดงครัวเรือนเกษตรกร พื้นที่ปลูก และผลผลิตทุเรียน

ตำบล	ครัวเรือน เกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
หมู่ที่ ๑ ห้วยใหญ่	๓๖	๒๙๕.๑๘	๒๖๓.๐๔	๕๕๒.๓๘	๑.๑๐
หมู่ที่ ๒ น้ำเกลี้ยง	๑๙	๗๓.๑๐	๖๑.๔๓	๑๒๙.๐๐	๑.๑๐
หมู่ที่ ๓ ห้วยห้าง	๑๐	๒๖.๘๒	๑๖.๘๒	๓๕.๓๒	๑.๑๐
หมู่ที่ ๔ ไสเหนือ	๒๖	๑๓๗.๔๖	๑๒๔.๒๑	๒๖๐.๘๔	๑.๑๐
หมู่ที่ ๕ ดอนยุง	๑๙	๑๐๐.๔๖	๖๙.๗๗	๑๔๖.๕๒	๑.๑๐
หมู่ที่ ๖ สวายศรี	๒๗	๑๓๙.๕๘	๑๑๑.๒๒	๒๓๓.๕๖	๑.๑๐
หมู่ที่ ๗ ห้วยน้ำใส	๑๖	๑๑๖.๐๙	๙๐.๑๔	๑๘๙.๒๙	๑.๑๐
หมู่ที่ ๘ ชารอاری	๗	๓๕.๘๘	๓๕.๘๘	๗๕.๓๕	๑.๑๐
หมู่ที่ ๙ ควนอاری	๑๔	๑๑๙.๑๐	๘๐.๕๐	๑๖๙.๐๕	๑.๑๐
หมู่ที่ ๑๐ สีแยกสามัคคี	๔	๓๙.๒๓	๓๕.๒๓	๗๓.๙๘	๑.๑๐
รวม	๑๗๗	๑,๐๘๒.๘๙	๘๘๘.๒๓	๑,๘๖๕.๒๘	๑.๑๐

ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. ๒๕๖๙

ภาพที่ ๑๗ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกทุเรียน (พื้นที่ปลูกจริง)
(ที่มา : <https://agri-map-online.moac.go.th>, พ.ศ. ๒๕๖๙)

(๓) พื้นที่ปลูกทุเรียนตามระดับชั้นความเหมาะสม

ตารางที่ ๔๔ แสดงพื้นที่ปลูกทุเรียน ตามระดับชั้นความเหมาะสม

ตำบล	พื้นที่ปลูกตามระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกทุเรียน (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S1)	เหมาะสมปานกลาง (S2)	เหมาะสมน้อย (S3)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
บ้านนา	๑๐๐.๗๔	๐.๐๐	๐.๐๐	๑๕๘.๐๑	๒๕๘.๗๕

ที่มา: <https://agri-map-online.moac.go.th>, พ.ศ. ๒๕๖๙

ภาพที่ ๘ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกทุเรียน ตามระดับชั้นความเหมาะสม

(ที่มา : <https://agri-map-online.moac.go.th>, พ.ศ. ๒๕๖๙)

๑.๓ สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต (เป็นเทคโนโลยีการผลิตที่ใช้ในอำเภอ)

- ๑) การใช้พันธุ์ดี พันธุ์ที่นิยมปลูก คือพันธุ์หมอนทอง ร้อยละ ๘๐ รองลงมาใช้พันธุ์ชะนี และพันธุ์พื้นเมืองเกษตรกรใช้ทุนของตนเอง และกู้จาก ธกส. ในการจัดการสวนทุเรียน
- ๒) การเตรียมดิน ต้องปรับพื้นที่ก่อนที่จะกำหนดผังปลูกและติดตั้งระบบน้ำ โดยปรับพื้นที่ให้ราบไม่ให้มีแอ่งที่น้ำท่วมขังได้
- ๓) การปลูก ระยะห่างระหว่างต้นและระหว่างแถวต้นละ ๙ เมตร ปลูกได้ไร่ละ ๒๐ ต้น หรือ ๘ ถึง ๑๐ X ๘ ถึง ๑๐ เมตร ปลูกทุเรียนได้ประมาณ ๑๖ ถึง ๒๕ ต้นต่อไร่
- ๔) ระบบการให้น้ำ การให้น้ำอย่างสม่ำเสมอเพื่อการเจริญเติบโตที่ดีและต่อเนื่อง
- ๕) การดูแลรักษา เริ่มตัดแต่งกิ่งหลังจากปลูกแล้วประมาณ ๑ ถึง ๑.๕ ปี เพื่อให้ต้นทุเรียนมีโครงสร้างและทรงพุ่มที่ดี และการตัดแต่งกิ่งจะต้องเว้นลำต้นเดี่ยว และเว้นกิ่งประธานกิ่งแรกสูงจากพื้นดินประมาณ ๑ เมตร และไว้กิ่งให้เรียงเป็นระเบียบ เหมาะแก่การไว้ผลและไม่บดบังแสงแดดซึ่งกันและกัน และจะต้องควบคุมความสูงของลำต้นไว้ที่ประมาณ ๗ เมตร

๖) การใส่ปุ๋ย ในปีแรกหลังปลูก ควรใส่ปุ๋ยและทำโคน จำนวน ๔ ครั้ง และควรใส่ปุ๋ยและทำโคนเดือน
เว้นเดือน โดยในแต่ละครั้งควรใส่ปุ๋ยในปริมาณ ดังนี้ ครั้งที่ ๑ ถึง ๓ ใส่ปุ๋ยคอก จำนวน ๕ กิโลกรัมต่อต้น ครั้งที่ ๔
ใส่ปุ๋ยคอก ๕ กิโลกรัมต่อต้น ร่วมกับปุ๋ยเคมี สูตร ๑๕-๑๕-๑๕ หรือ ๑๖-๑๖-๑๖ ประมาณ ๑๕๐-๒๐๐ กรัมต่อต้น
ปีต่อๆ ไป (ระยะที่ต้นทุเรียนยังไม่ให้ผลผลิต) ควรใส่ปุ๋ยและทำโคนอย่างน้อยปีละ ๒ ครั้ง ในช่วงต้น
ฤดูฝนและหลังฤดูฝน โดยควรใส่ปุ๋ยในปริมาณ ดังนี้

๗) การเก็บเกี่ยว เลือกเก็บเกี่ยวเฉพาะผลทุเรียนแก่แล้วเท่านั้น โดยสังเกตจากลักษณะของผลและนับ
อายุ

การนับอายุ

การนับอายุทุเรียนนั้นจะนับจำนวนจากวันหลังจากดอกบานจนถึงวันที่ผลแก่ พร้อมทั้งจะเก็บเกี่ยวได้
ซึ่งจะแตกต่างกันในแต่ละพันธุ์ คือ

พันธุ์กระดุม ใช้เวลา ๙๐ ถึง ๑๐๐ วัน

พันธุ์ชะนี ใช้เวลา ๑๑๐ ถึง ๑๒๐ วัน

พันธุ์ก้านยาว ใช้เวลา ๑๒๐ ถึง ๑๓๕ วัน

พันธุ์หมอนทอง ใช้เวลา ๑๔๐ ถึง ๑๕๐ วัน

จดบันทึกวันที่ดอกทุเรียนบานของแต่ละพันธุ์ และแต่ละรุ่น

๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว ห้ามวางผลทุเรียนลงบนพื้นดินในสวนโดยตรง เพื่อเป็นการป้องกัน
เชื้อราที่เป็นสาเหตุของโรคผลเน่าติดไปกับผลทุเรียน และควรทำความสะอาด คัดคุณภาพ คัดขนาดก่อนจำหน่าย

๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู ศัตรูที่สำคัญของทุเรียนในระยะต้นเล็กซึ่งมีการเจริญเติบโต
ทางกิ่งก้านสาขา ได้แก่ โรครากเน่าโคนเน่า โรคราใบติด โรคราสีชมพู เพลี้ยไก่แจ้ และปัญหาสำคัญ คือ วัชพืช ควร
ใช้หลายๆ วิธีประกอบกัน

๑. โรคจากเชื้อราไฟทอปเธอรา

๑.๑ โรคเข้าทำลายใบ ให้พ่นสารเมตาแลกซิล หรืออีพอไซท์อลูมิเนียม หรือกรดฟอสฟอรัส ให้
ทั่วทั้งภายในและนอกทรงพุ่ม

๑.๒ โรคที่ระบรอก ใช้สารเมตาแลกซิลราดใต้ทรงพุ่มให้ทั่ว พร้อมกับกระตุ้นการเจริญของ
ราก

๑.๓ โรคที่ลำต้นและกิ่ง ถ้าอาการเล็กน้อย ให้ขูดผิวเปลือกส่วนที่เป็นโรคออกไปเผาทำลาย
แล้วทาด้วยปูนแดง หรือ สารเมตาแลกซิล ถ้าพบอาการรุนแรง ใช้กรดฟอสฟอรัส ฉีดเข้าลำต้น หรือกิ่งในบริเวณตรง
ข้าม หรือส่วนที่เป็นเนื้อไม้ดีใกล้บริเวณที่เป็นโรค

๒. โรคใบติด พบอาการเล็กน้อยให้ตัดเผาทำลาย หากอาการรุนแรงให้พ่นด้วยสารคาร์เบนดาซิม

๓. เพลี้ยไก่แจ้ เมื่อพบยอดทุเรียนถูกทำลายมากกว่า ๓๐ เปอร์เซ็นต์ของยอดหรือพบไข่บนยอด
มากกว่า ๒๐ เปอร์เซ็นต์ให้พ่นด้วยสารแลมปีดา ไซฮาโลทริน หรือคาร์บาริลหรือไซเปอร์เมทริน/ไพซาโลน ทุก ๗ ถึง
๑๐ วันจนใบแก่

๔. ไรแดง พ่นสาร โพรพาไกต์ สลับกับสารเอคซีโทอะซอกซ์

๕. หนอนเจาะผล พ่นด้วยสารสะเดา หรือสารแลมปีดา ไซฮาโลทริน หรือคาร์โบซัลแฟน หรือไซ
เปอร์เมทรินและไพซาโลน แต่ต้องหยุดใช้สารเคมีก่อนเก็บเกี่ยว ๑๕ วัน

๖. หนอนเจาะเมล็ดทุเรียน พ่นด้วยสารไซเปอร์เมทริน/ไพซาโลน หรือสารไดอะซินอน แต่ต้อง
หยุดใช้สารเคมีก่อนเก็บเกี่ยว ๑๕ วัน

๗. เพลี้ยแป้ง หากการตัดแต่งผลอ่อนที่พบเพลี้ยแป้งเผาทำลาย ให้โรยสารคาร์บาริลรอบโคนต้นป้องกันการแพร่ระบาดของมดดำ ในกรณีที่พบเพลี้ยแป้งหลังตัดแต่งผลครั้งสุดท้าย ควรพ่นด้วยสารมาลา-ไฮออน ร่วมกับปิโตรเลียมออยล์ หรือใช้สารคลอไพริฟอส พ่นเป็นจุดเฉพาะกลุ่มผลที่สำรวจพบการทำลาย และต้องหยุดใช้สารเคมีก่อนเก็บเกี่ยว ๑๕ วัน

๑.๔ ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในตำบลบ้านนา มีการปลูกทุเรียน ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ทุเรียน					←△	←	←▽	→				

สัญลักษณ์

←→ ช่วงฤดูปลูก

△ ปลูกสูงสุด

←→ ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ภาพที่ ๑๙ แสดงปฏิทินการเพาะปลูก

๑.๕ ต้นทุนการผลิต

ตารางที่ ๔๔ แสดงต้นทุนการผลิตทุเรียน ปี ๒๕๖๙

รายการ (ตัวอย่าง)	ในเขตชลประทาน		นอกเขตชลประทาน		หมายเหตุ
1. ค่าแรงงาน			11,000		เตรียมแปลง, ตัดแต่งกิ่ง, เก็บเกี่ยว
2. ค่าปุ๋ย			8,000		ปุ๋ยเคมีและปุ๋ยคอกตามระยะ
3. สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช			5,500		รวมถึงสารป้องกันเชื้อรา
4. สารเคมีกำจัดวัชพืช			1,500		พื้นที่นอกเขตวัชพืชอาจโตเร็วกว่าในบางฤดู
5. ค่าน้ำ/ค่าไฟ/น้ำมัน			4,500		นอกเขตมีค่าสูบน้ำจากแหล่งไกลกว่า
6. ค่าวัสดุอุปกรณ์/ซ่อมบำรุง			3,500		ระบบท่อน้ำและเครื่องสูบน้ำ
7. ค่าเสียโอกาส/ค่าเช่าที่ดิน			3,500		ประเมินตามราคาประเมินที่ดิน
รวม			37,500		

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านนาเดิม, พ.ศ. ๒๕๖๙)

๑.๖ สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

๑) วิธีการตลาด

ภาพที่ ๒๐ แสดงวิธีการตลาดทุเรียนตำบลบ้านนา
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านนาเดิม, พ.ศ. ๒๕๖๙)

๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

ไม่มีแหล่งรับซื้อ

ไม่มีโรงงานแปรรูป

๑.๗ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่

๑) เกษตรกร

มีเกษตรกรผู้ปลูกในตำบลจำนวน ๑๗๗ ราย และมีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ จำนวน ๒ ราย มีความรู้ ความชำนาญ องค์กรความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น ดังนี้

ตารางที่ ๔๕ แสดงเกษตรกรต้นแบบของสินค้าในพื้นที่

ที่	หมู่	ตำบล	ประเภท	องค์ความรู้โดดเด่น
๑	๔	บ้านนา	การจัดการศัตรูพืช	การจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน (IPM)
๒	๔	บ้านนา	การจัดการสวน	การจัดการสวนทุเรียนคุณภาพ

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านนาเดิม, พ.ศ. ๒๕๖๙)

๒) องค์กรเกษตรกร ดังนี้

ตารางที่ ๔๖ แสดงองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่

องค์กรเกษตรกร	จำนวน (แห่ง)	ชื่อกลุ่ม
ศพก.	๒	ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนตำบลบ้านนา

๒. การวิเคราะห์ Supply chain

ตารางที่ ๓๕ แสดงการวิเคราะห์ Supply chain ของสินค้า ทุเรียน ตำบลบ้านนา

		ต้นทาง	กลางทาง	ปลายทาง
มิติพื้นที่	สถานการณ์ปัจจุบัน	ปลูกในที่ราบลุ่ม ดินร่วนปนทราย ไกลถนนสาย ๔๑ ขนส่งไว	ไม่มีจุดรับซื้อ (ล้ง) ในพื้นที่	มีพ่อค้าคนกลาง ส่งออกเงินเป็นหลัก
	ปัญหา Pain point	พื้นที่เสี่ยงภัยแล้งต้นปี / น้ำท่วมฉับพลันช่วงปลายปี	การจราจรช่วงฤดูเก็บเกี่ยวติดขัด รถขนส่งเข้าถึงสวนลำบาก	ขาดหน้าร้าน/จุดกระจายสินค้าที่เป็นสัญลักษณ์ของตำบล
	แนวทาง/App tech. ที่จะใช้แก้ปัญหา	ใช้ ระบบเซนเซอร์วัดความชื้นดิน และแผนที่เสี่ยงภัยพิบัติแม่นยำสูง	แอปฯ บริหารจัดการคิวรถขนส่ง (Logistics Optimization)	แพลตฟอร์มตลาดดิจิทัล เชื่อมโยงพิกัดสวนกับผู้ซื้อโดยตรง
มิติคน	สถานการณ์ปัจจุบัน	เกษตรกรส่วนใหญ่เป็น "มือใหม่"	พ่อค้าคนกลาง/มือตัดทุเรียน (ชาจร) เข้ามาในช่วงฤดูกาล	ผู้บริโภคชาวจีนและกลุ่มคนชั้นกลางในประเทศที่เน้นคุณภาพ
	ปัญหา Pain point	ขาดเชี่ยวชาญ/ขาดแรงงานฝีมือ ต้องพึ่งพาแรงงานต่างด้าว	ปัญหา "มือตัด ทุเรียนอ่อน" เพื่อทำกำไรระยะสั้น	ผู้บริโภคขาดความเชื่อมั่นเรื่องแหล่งที่มา (Traceability)
	แนวทาง/App tech. ที่จะใช้แก้ปัญหา	การใช้ Plant Disease AI เรื่องความชำนาญ ใช้โดรนเพื่อการเกษตร (Agri-Drone) พ่นยาแทนแรงงานคน	แอปฯ ตรวจสอบความสุกแก่ด้วยเสียง/ภาพถ่าย (AI Fruit Maturity)	ระบบ QR Code ตรวจสอบย้อนกลับ (Traceability) ถึงสวน
มิติสินค้า	สถานการณ์ปัจจุบัน	เน้นพันธุ์หมอนทอง ผลผลิตออกช่วง มิ.ย. - ส.ค.	คัดแยกเกรด A B C และทุเรียนตกไซซ์ (เพื่อแปรรูป)	ทุเรียนสดทั้งลูก และแบบแกะเนื้อแช่เย็น
	ปัญหา Pain point	โรครากเน่าโคนเน่าและหนอนเจาะเมล็ดทุเรียน	สินค้าเน่าเสียระหว่างขนส่ง (Post-harvest loss)	ราคาผันผวนตามตลาดโลกและปริมาณผลผลิต
	แนวทาง/App tech. ที่จะใช้แก้ปัญหา	แอปฯ วินิจฉัยโรคพืชด้วยภาพถ่าย (Plant Disease AI)	บรรจุภัณฑ์อัจฉริยะ (Active Packaging) ยืดอายุการเก็บรักษา	ใช้ Data Analytics วิเคราะห์ราคาล่วงหน้า เพื่อวางแผนการขาย

บทที่ ๓

บทสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่

๑. แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief) ของทุกโครงการ

ตารางที่ ๓๖ แสดงแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief)

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทุเรียนคุณภาพและจัดการของเสียด้วยระบบเกษตรปลอดภัย
๒. ชื่อแผนงาน	แผนงานส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากและนวัตกรรมเกษตรชุมชน
๓. แนวทางการพัฒนา	ยกระดับคุณภาพผลผลิต (ทุเรียน) และการจัดการสิ่งแวดล้อมในสวนเกษตร
๔. หลักการและเหตุผล	เกษตรกรในตำบลบ้านนาส่วนใหญ่ประสบปัญหาต้นทุนปุ๋ยและยาที่สูงขึ้น รวมถึงปัญหาทุเรียนตกเกรดที่จำหน่ายได้ราคาต่ำ โครงการนี้จึงเน้นการนำเทคโนโลยีที่จัดการง่ายและงบประมาณน้อยมาใช้ เพื่อช่วยให้เกษตรกรลดรายจ่ายและเพิ่มคุณภาพผลผลิตได้ทันทีในฤดูกาลเดียว
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑) เพื่อลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มคุณภาพเนื้อทุเรียนให้ได้มาตรฐานส่งออก ๒) เพื่อนำทุเรียนตกเกรดมาสร้างมูลค่าเพิ่มผ่านกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร
๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑) เกษตรกรเข้าร่วมโครงการ ๒๐ ราย มีต้นทุนสารเคมีลดลงอย่างน้อย ๑๕% ๒) มีผลิตภัณฑ์แปรรูปจากทุเรียนตกเกรด ออกสู่ตลาด ๑ ผลิตภัณฑ์
๗. พื้นที่เป้าหมาย	สวนทุเรียนต้นแบบ ตำบลบ้านนา
๘. กิจกรรมหลัก	๑) อบรมเชิงปฏิบัติการ (๒ วัน): การทำน้ำหมักจุลินทรีย์หน่อกล้วยและปุ๋ยสังเคราะห์ เพื่อลดการใช้สารเคมีในสวนทุเรียน ๒) ติดตั้งอุปกรณ์ช่วยตัดสินใจ : มอบชุดตรวจวัดความชื้นในดินแบบพกพา (Soil Moisture Meter) ให้เกษตรกรต้นแบบ เพื่อคุมการให้น้ำทุเรียนช่วงก่อนเก็บเกี่ยว (ป้องกันทุเรียนเต่าเผา/เนื้อแฉะ)
๙. หน่วยงานดำเนินการ	กลุ่มแปลงใหญ่ทุเรียนตำบลนาใต้ ร่วมกับ สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านนาเดิม
๑๐. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	๑ ปี (เห็นผลใน ๑ ฤดูกาลผลิต)
๑๑. งบประมาณ	๑๐๐,๐๐๐ บาท ๑) ค่าวัสดุอุปกรณ์ (ชุดตรวจดิน/ถังหมัก/เตา): ๖๐,๐๐๐ บาท ๒) ค่าวิทยากรและจัดอบรม: ๒๐,๐๐๐ บาท ๓) ค่าบรรจุภัณฑ์และฉลากสินค้าใหม่: ๒๐,๐๐๐ บาท
๑๒. ผลผลิต (Output)	๑) เกษตรกร ๒๐ ราย ได้รับชุดเครื่องมือและองค์ความรู้การลดต้นทุน

	๒) ผลิตรักันท์ ทุเรียนบรรจุหีบห่อพร้อมขาย
๑๓. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	๑) ทุเรียนในโครงการมีเกรดคุณภาพ (Premium Grade) เพิ่มขึ้น ทำให้เกษตรกรมีรายได้ต่อไร่สูงขึ้น ๒) กลุ่มแปลงใหญ่ทุเรียนมีกิจกรรมรายได้เสริมจากผลผลิตที่ไม่ผ่านเกณฑ์ส่งออก ลดขยะในชุมชน

หมายเหตุ : ถ้ามีมากกว่า ๑ โครงการ สามารถเพิ่มตารางได้

บรรณานุกรม

กรมส่งเสริมการเกษตร. (ม.ป.ป.). ข้อมูลทะเบียนเกษตรกรและลักษณะการประกอบอาชีพ. สืบค้นจาก

<https://aiu.doae.go.th/>

กรมส่งเสริมการเกษตร. (ม.ป.ป.). ระบบสารสนเทศวิสาหกิจชุมชน. สืบค้นจาก <https://smce.doae.go.th/>

กรมส่งเสริมการเกษตร. (ม.ป.ป.). ระบบสารสนเทศอาสาสมัครเกษตรกร. สืบค้นจาก

<https://asa-center.doae.go.th/>

กรมส่งเสริมการเกษตร. (ม.ป.ป.). ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.). สืบค้นจาก

<https://alc.doae.go.th/>

กรมส่งเสริมการเกษตร. (ม.ป.ป.). ข้อมูลเกษตรกรแปลงใหญ่. สืบค้นจาก <https://co-farm.doae.go.th/>

กรมพัฒนาที่ดิน. (ม.ป.ป.). ดินออนไลน์ บริการข้อมูลดินและการใช้ดิน. สืบค้นจาก

<https://dinonline.ddd.go.th/Tracking.aspx>

กรมพัฒนาที่ดิน. (ม.ป.ป.). ข้อมูลแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน. สืบค้นจาก

https://www.ddd.go.th/web_water/index.html

กรมพัฒนาที่ดิน. (ม.ป.ป.). แผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map Online). สืบค้นจาก

[<http://agri-map-online.moac.go.th>]

กรมชลประทาน. (ม.ป.ป.). ระบบข้อมูลโครงการชลประทาน. สืบค้นจาก <https://app.rid.go.th/reservoir/> และ

<http://dsit.rid.go.th/>

กรมทรัพยากรน้ำบาดาล. (ม.ป.ป.). ระบบสารสนเทศทรัพยากรน้ำบาดาล. สืบค้นจาก

<http://app.dgr.go.th/newpasutara/>

กรมอุตุนิยมวิทยา(ม.ป.ป.). ข้อมูลปริมาณน้ำฝน และอุณหภูมิเฉลี่ย 5 ปี. สืบค้นจาก

<https://www.tmd.go.th/climate/summaryyearly.>

กรมทรัพย์สินทางปัญญา. (ม.ป.ป.). ฐานข้อมูลสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI). สืบค้นจาก

<https://www.ipthailand.go.th/th/gi-011.html>

กรมการพัฒนาชุมชน. (ม.ป.ป.). รายงานข้อมูลสินค้า OTOP. สืบค้นจาก <https://otop.cdd.go.th/report>

ฝ่ายทะเบียนราษฎร. 2569. ข้อมูลประชากร อำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี. [อัดสำเนา]

สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านนาเดิม(2568). ข้อมูลสถานการณ์การผลิตสินค้าเกษตร และข้อมูลองค์กรเกษตรกรใน พื้นที่. [อัดสำเนา].

สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านนาเดิม. 2568. แผนพัฒนาการเกษตรประจำตำบลบ้านนา อำเภอบ้านนาเดิม

ปี 2566-2570 (ฉบับทบทวนปี 2568). จังหวัดสุราษฎร์ธานี. [อัดสำเนา]

ที่ว่าการอำเภอบ้านนาเดิม (2569). ข้อมูลสภาพทั่วไป อาณาเขต และการปกครองในพื้นที่. [อัดสำเนา].

สำนักงานปศุสัตว์อำเภอบ้านนาเดิม (2569). ข้อมูลการเลี้ยงสัตว์และสินค้าปศุสัตว์. [อัดสำเนา].

สำนักงานประมงอำเภอบ้านนาเดิม (2566). ข้อมูลการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ. [อัดสำเนา].

สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสุราษฎร์ธานี (2568). ข้อมูลกลุ่มเกษตรกรและสหกรณ์. [อัดสำเนา].